

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till tele-
marknadslag och lag om ändring av lagen om teleförvaltningen**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en telemarknadslagen som skall ersätta gällande telelag. Samtidigt skall i lagen om teleförvaltningen göras de ändringar som föranleds av den nya lagen.

Den konkurrensfrämjande telemarknadslagen gäller i huvudsak alla nät för elektronisk kommunikation. De flesta centrala principer i telelagen kommer att förbli oförändrade. Begreppen i lagen revideras så att de motsvarar den tekniska utvecklingen samt Europeiska unionens (EU) rättsakter. Avregleringen fortsätts så långt den nationella och europeiska utvecklingen tillåter.

För att främja konkurrensen regleras teleföretagens verksamhet på olika sätt beroende på företagets ställning på marknaden. Teleföretag som har ett betydande marknadsinflytande, åläggs strängare skyldigheter. Trafikministeriet fastställer, enligt de principer som lagen stadgar, vilket ett teleföretags marknadsinflytande är.

Konkurrensen om hushållens och småanvändarnas lokalsamtal påskyndas på olika sätt. Teleföretag med ett betydande marknadsinflytande som erbjuder i sitt telenät även teletjänster, skulle fortfarande vara förpliktade att uthyra abonnentledningar till konkurrerande teleföretag med rättvisa priser som står i skäligen proportion till kostnaderna för prestationen. Teleföretagen borde dock ekonomiskt särskilja erbjudandet av telenät och teletjänster.

Om ett telenätföretag med betydande marknadsinflytande i sitt telenät erbjuder även teletjänster, bör det i resultaträkningen för den egna teletjänstverksamheten införa abonnentförbindelsernas hyra på samma grunder som den utkräver avgifter för teletjänster av konkurrerande teletjänstföretag. Särskiljandet skulle möjliggöra övervakningen av dubbelsubventioneringen mellan telenättjänster och teletjänster.

Konkurrerande telenätföretag som hyr fasta förbindelser kunde anvisa de punkter i telenätet mellan vilka företaget önskar förbindelser. Förslaget skulle förbättra möjligheterna för övriga teletjänsteföretag att tävla med det teleföretag som äger telenätet.

Telenätsägarnas och -innehavarnas skyldighet att upplåta nät till andra utvidgas. Till exempel ett kabelsändningsnäts ägare blir tvungen att upplåta en ledig del av nätet också för annan användning än programdistribution. Möjligheterna att använda kabelsändningsnät i konkurrens förbättras.

Endast tillhandahållande av mobiltelenät skulle längre vara beroende av koncession. Tillstånd som ansöks skall offentligt beviljas för högst 20 år. Nuvarande öppna koncessionerna för mobiltelefoni ändras så att de gäller ett enskilt nät.

Ett teleföretag skall underhandla med alla teleföretag om samtrafik. Ett teleföretag med ett betydande marknadsinflytande skall godkänna rimliga krav på sammankoppling. Ett teleföretag som agerar i ett annat företags nät skall få välja via vilket nät det tillhandahåller sina tjänster. Ministeriet kunde medla vid tvister.

Fullständiga uppgifter om de telefonnummer som ringts upp från en anslutning skall kunna lämnas till den som är skyldig att betala en teleräkning. Identifieringsuppgifterna skall också kunna ges till myndighet som tar emot nödmeddelanden.

Föreskrifter om teleavgifter skall meddelas endast när ett teleföretag med ett betydande marknadsinflytande har en prissättning som äventyrar lagens målsättning eller om EG:s lagstiftning kräver det. Kundavgifterna kunde regleras också när deras allmänna utveckling äventyrar lagens syften.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft senast den 1 juni 1977.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÅN MOTIVERING	3
1. Inledning	3
2. Nuläge	3
2.1. Lagstiftning och praxis	3
Lagstiftning och koncessionslösningar 1987-1996	3
Hur konkurrensen genomförs i praktiken	4
Teleinrättningens skyldigheter	7
Användarens rättigheter och skyldigheter	7
Teleavgifter	7
Tillgången till och finansieringen av samhällsomfattande tjänster	8
Teleterminalutrustningar	8
Styrning och övervakning	8
Tystnadsplikt	8
2.2. Europeiska gemenskapernas lagstiftning	9
Öppnande av konkurrens 1998	9
Inträde på området	9
Sammankoppling av nät och tjänster	9
Tillhandahållande av öppna nät	10
Dataskydd i televerksamheten	10
Standarder för sändning av televisionssignal	10
Verkningar på lagstiftningen i Finland	11
2.3. Lagstiftningen i utlandet	11
2.4. Bedömning av nuläget	11
Behovet av en totalrevidering av lagen	11
Konkurrens i lokalnäten	12
Användarens rättigheter	16
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	16
3.1. Främjande av konkurrens och avreglering	16
3.2. Förbättring av användarens rättigheter	18
3.3. Revidering av begreppen i lagen	18
4. Propositionens verkningar	19
4.1. Ekonomiska verkningar och verkningar på sysselsättningen	19
4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal	20
4.3. Miljökonsekvenser	20
4.4. Verkningar för företagen och konsumenterna	20
5. Beredningen av propositionen	20
DETALJERAD MOTIVERING	21
1. Lagförslagen	21
1.1. Telemarknadslag	21
1.2. Lagen om teleförvaltningen	35
2. Närmare stadganden och föreskrifter	35
3. Ikraftträdande	36
4. Lagstiftningsordning	36
LAGTEXTERNA	
1. Telemarknadslag	38
2. Lag om ändring av lagen om teleförvaltningen	50
Bilaga	
Parallaltextet	
Lag om ändring av lagen om teleförvaltningen	51

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Televerksamhetens samhällsomfattande och ekonomiska betydelse växer snabbt. Tillväxten i branschen utmärks av en snabb teknisk utveckling, ibruktagande av nya tjänster i allt snabbare takt, utvidgad konkurrens och internationalisering av telemarknaden.

Avancerade telenät och teletjänster erbjuder mera ekonomiska och effektivare sätt för kommunikation än tidigare. Samtidigt integreras den avancerade datatekniken i telenäten och teletjänsterna. De traditionella gränserna mellan privatkommunikation och masskommunikation håller på att suddas ut, eftersom det är möjligt att tillhandahålla multimedietjänster i alla nät. Förekomsten av effektiva telenätverk är nödvändigt för att tillhandahålla tjänster i informationssamhället.

Finlands televerksamhet står på hög nivå i en internationell jämförelse. De tjänster som tillhandahålls via avancerade telenät är mångsidiga och av god kvalitet. Prisnivån på teleavgifterna i Finland ligger klart under prisnivån i de industrialiserade länderna. Vår industri inom telebranschen ligger i världstalten.

Televerksamheten utvecklades från medlet av 1980-talet i och med att lagstiftningen öppnades för breddad konkurrens och på grund av att en liberal koncessionspolitik har bedrivits. Till följd härav är Finlands lagstiftning och telemarknadsstruktur mycket progressiv och står sig väl i en internationell jämförelse mätt med alla måttstockar. Detta gagnar finländska användare och också finländska företag vars exportmöjligheter förbättras av konkurrensen, som har upplevts tidigare i Finland än i andra länder.

För att kunna bibehålla Finlands goda position måste systemet för skötseln av televerksamheten fortsättningsvis utvecklas.

2. Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Lagstiftning och koncessionslösningar
1987-1996

Telelagen (183/87) trädde i kraft 1886-års

1 maj 1987. Med lagen ersattes den kejserliga kungörelse gående villkoren för rättigheter att uppställa och begagna telefonledning- ar inom landet.

Telelagen gäller byggande, underhåll och användning av telenät. Det är en allmän lag om nät för all slags kommunikation. I telelagen ingår inga stadganden om innehållet i de meddelanden som förmedlas i telenäten. Vidare är det specifikt för lagen att den reglerar all televerksamhet allmänt utan att specificera telenät av olika slag.

Telelagen befäste den arbetsfördelning som i praktiken hade uppstått mellan teleinrättningarna, det dåvarande ämbetsverket post- och televerket och de regionala telefoninrättningarna, som huvudsakligen ägdes av användarna. Post- och televerkets verksamhetsrätt grundade sig direkt på telelagen, men lagen tillät beviljande av konkurrerande koncessioner.

Genom de beslut om koncessioner som meddelades i april 1988 öppnades konkurrensen i en stor del av landet inom dataöverföring och företagskommunikation. Då beviljades koncession till post- och televerkets dotterbolag Oy Yritysverkot Ab samt Oy Datatie Ab som ingår i de regionala telefoninrättningarnas grupp. Koncessionerna gjorde det möjligt för post- och televerket att bygga konkurrerande lokala telenät på de regionala telefoninrättningarnas område. Rätten var begränsad så att bolaget i praktiken hade möjlighet att erbjuda sina tjänster endast till företagskunder. I gengäld kunde de regionala telefoninrättningarna knyta ihop sina lokala nät och därigenom bilda ett konkurrerande fjärrtelenät på de regionala telefonbolagens traditionella koncessionsområden. Användningen var dock begränsad till dataöverföring och företagskommunikation.

Bland annat på grund av inrättandet av Teleförvaltningscentralen och den nya radiolagen (517/88) ändrades telelagen genom en lag (519/88), som trädde i kraft den 1 oktober 1988. Följande gång ändrades telelagen med en lag (661/90) som trädde i kraft den 1 oktober 1990 så att post- och televerkets på lag grundade rätt att utöva televerksamhet upphävdes. Sedan dess har post- och televerkets rätt att utöva televerksamhet grundat sig på koncession. Från början av 1990 lades Post- och televerket om till affärsverk. Lag-

ändringen gjorde det också möjligt att bevilja de regionala teleinrättningarnas intressebolag Radiolinja Oy koncession för televerksamhet i ett telenät enligt GSM-normen. I december 1990 upphävdes de funktionella begränsningarna i Oy Yritysverkot Ab:s koncession och Datatie Oy:s koncession utsträcktes till hela landet.

Telelagen ändrades följande gång med en lag (676/92) som trädde i kraft den 1 oktober 1992 och som gjorde det lättare att komma in på området och förbättrade användarens rättigheter. Ministeriet fick större befohgenhet att reglera konkurrensen.

Genom koncessionslösningarna 1992 och 1994 utsträcktes konkurrensen till all televerksamhet. Inom fjärrtelefoni och lokaltelefoni har konkurrensen varit fri från början av året 1994 och inom den internationella telefonin från den 1 juli 1994.

Den senaste ändringen i telelagen (343/96) trädde i kraft den 1 augusti 1996. Genom lagändringen förenklades tillträde till branschen, regleringen mildrades och situationen för sådana teleinrättningar som inte själva bygger de telenät de använder blev klarare. Lagändringen gör det lättare för nya företag att komma in på marknaden. Med stöd av lagen är teleinrättningen skyldig att hyra ut telenätet också till en sådan konkurrent som själv har rätt att bygga motsvarande nät.

Att komma in på området har varit mycket enkelt i Finland ända sedan telelagen trädde i kraft. Koncessionsansökningarna har, med undantag av ett par mindre betydande fall, resulterat i koncession.

Under det gångna decenniet har konkurrensen inom televerksamheten successivt utvidgats till all allmän televerksamhet.

Hur konkurrensen genomförs i praktiken

Trots försök att göra det enkelt för nya företag att etablera sig i branschen är Finlands telemarknad alltså mer eller mindre ett duopol. Statsbolaget Telecom Finland Ab, som helt ägs av PT Finland Ab, har ca 52 procent av den totala marknaden. De sammanlagt 47 Finnet-bolagen (de f.d. regionala telefonbolagen) och deras intressebolag har ca 46 procent av marknaden.

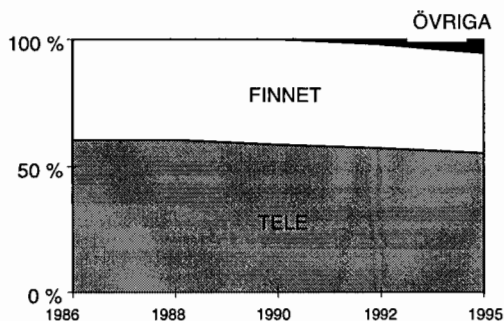
Telivo Oy som kom in på marknaden 1994 har på ett par år lyckats få en marknadsandel på ca fem procent av fjärrtelefonin och nästan 10 procent av marknadsandel

av den internationella televerksamheten.

De övriga teleföretagens marknadsandelar är små. Till följd av ändringarna i telelagen väntas de dock öka markant före utgången av decenniet.

Dataöverföring. Dataöverföring är förmedling av meddelanden på datorspråk i telenätet. Dataöverföring var den första sektorn inom televerksamheten som öppnades för konkurrens, redan i medlet av 1980-talet. De viktigaste konkurrenterna är marknadsledaren Telecom Finland Ab och Finnet-bolagen. Det nest betydande av de andra bolagen är Telivo Oy.

Omsättningen för dataöverföringen 1996 bedöms bli 800 miljoner mark. Marknadsandelarna för dataöverföring i hela landet har utvecklats på följande sätt:

Figur 1. Utvecklingen av marknadsandelarna för dataöverföring 1986-1995. Företagens omsättning.

Inom dataöverföringen fungerar konkurrensen bra och tillträdare på marknaden har lyckats få betydande marknadsandelar, också Telecom Finland Ab och Finnet-bolagen på varandras hävdvunna marknader.

Mobiltelefoni. Post- och televerket skötte ända till början av 1990-talet byggande och underhåll av mobiltelenäten utan konkurrens. Verket upprätthöll analoga ARP-nät samt NMT 450-nätet som öppnades 1982 och NMT 900-nätet som öppnades fem år senare.

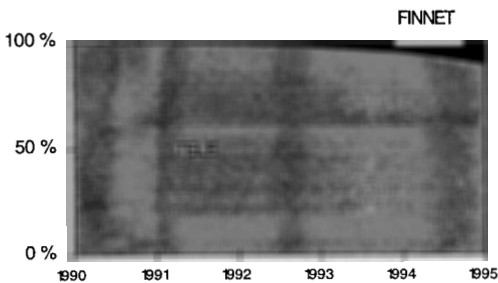
Också Finnet-bolagen har rätt till televerksamhet i lokala mobiltelenät. Konkurrensen utvidgades i begränsad form 1990, då vissa regionala teleinrättningar beviljades koncessioner för televerksamhet i fjärrtelenäten enligt den analoga AutoNet-normen.

Konkurrensen öppnades i större utsträckning efter ett koncessionsbeslut som medde-

lades i september 1990, när de regionala telefonbolagens intressebolag Radiolinja Oy fick koncession för televerksamhet i det digitala telenätet enligt GSM-normen.

I augusti 1995 beviljade statsrådet nya koncessioner i telenät enligt den digitala DCS-1800-normen. De nya koncessionerna beviljades Radiolinja Oy och Telivo Oy. Då Telecom Finland Ab och Finnet-bolagen, som utövar lokaltelefoni, har obegränsad rätt också till televerksamhet i mobiltelefoninäten kan det uppstå fyra konkurrerande DCS-1800 nät i Finland.

Mobiltelefonins omsättning beräknas till 2,5 miljarder mark 1996. Konkurrensen i mobiltelenäten har utvecklats på följande sätt:

Figur 2. Utvecklingen av marknadsandelarna inom mobiltelefonin 1990-1995. Företagens omsättning.

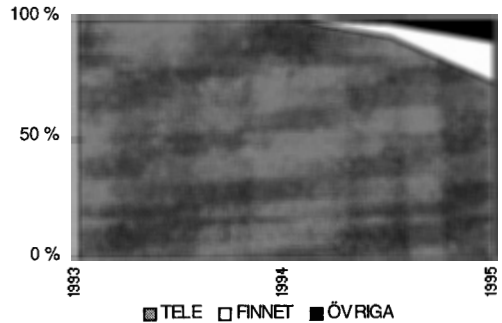
I utvecklingen av mobiltelefonikonkurrensen har regionala faktorer spelat en stor roll. Skillnaderna är dock inte särskilt stora.

Internationell televerksamhet. Med internationell televerksamhet avses televerksamhet som bedrivs från Finland, till Finland eller genom Finland i samtrafik med ett utländskt teleföretag, oberoende av om kommunikationen utgår från det fasta nätet eller mobiltelefoninäten och också om det är dataöverföring.

Rätt att utöva internationell televerksamhet hade, till början av 1990-talet, endast post-och televerket. Konkurrensen öppnades begränsat genom koncessioner som beviljades 1991-1993 för telekommunikation närmast vid gränsområden. Fullt ut öppnades den internationella televerksamheten för konkurrens den 1 juli 1994. Nya koncessioner beviljades de regionala telefonbolagens Oy Finnet International Ab och Telivo Oy.

Omsättningen för den internationella televerksamheten beräknas till 1,1 miljarder

mark 1996. Marknadsandelarna har fördelats på följande sätt:

Figur 3. Utvecklingen av marknadsandelarna för den internationella televerksamheten 1993-1995. Företagens omsättning.

Efter att konkurrensen öppnats håller marknadsandelarna på att stabilisera sig på nuvarande nivå. De regionala skillnaderna i marknadsandelarna är inte stora.

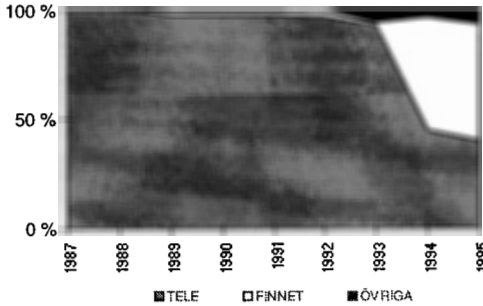
Fjärrteleverksamhet. I 2 § 5 punkten trafikministeriets beslut (504/96) om teleinrättningars samtrafik har fjärrteleverksamhet, dvs. fjärrtelefoni, definierats som telefoni mellan två teleområden. Teleområdenas gränser följer i regel länsgränserna. Ända till 1993 var fjärrverksamhet all televerksamhet mellan teleinrättningarnas lokalområden, i praktiken verksamhetsområden.

Fjärrteleverksamhet öppnades för konkurrens inom företagskommunikation och dataöverföring redan 1988. De regionala teleinrättningarna och deras intressebolag Oy Datatie Ab knyter ihop de regionala teleinrättningarnas lokalnät, och då bildades ett fjärrtelenät som täckte deras koncessionsområden. Radiolinja Oy fick koncession för fjärrteleverksamhet i mobilnät enligt GSM-normen 1990 och hyrde de fjärrförbindelser de behövde i det fjärrtelenät som de regionala teleinrättningarna hade byggt för dataöverföring.

I konkurrensen om fjärrteleverksamhet upphävdes alla begränsningar 1993-1994 när koncessionerna först för Telivo Oy och sedan för Fjärrnätet Nian Ab, som ingår i gruppen regionala teleinrättningar, trädde i kraft. Också Fjärrnätet Nian Ab kunde hyra de regionala teleinrättningarnas fjärrtelenät. Telivo Oy i sin tur använde de förbindelser Imatran Voima Oy byggde i samband med

byggande av kraftöverföringsnätet för att etablera fjärrförbindelser.

Fjarrteleverksamhetens omsättning är år 1996 uppskattningsvis 400 miljoner mark. Fjarrteleverksamhetens marknadsandelar har utvecklats på följande sätt:

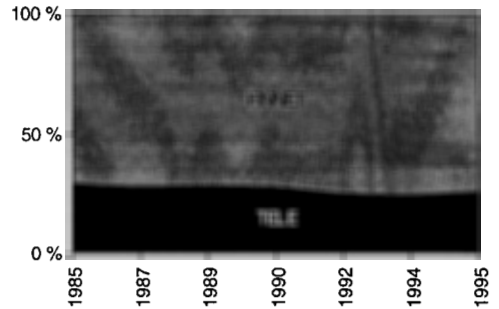

Figur 4. Utvecklingen av marknadsandelarna inom fjarrteleverksamheten 1987-1995. Företagens omsättning.

Telecom Finland Ab:s marknadsandel av fjärrsamtalerna är betydligt större på de områden där bolaget är marknadsledare inom lokalnäten och Fjarrnätet Nian Ab i sin tur på de områden där Finnet-bolagen är marknadsledare.

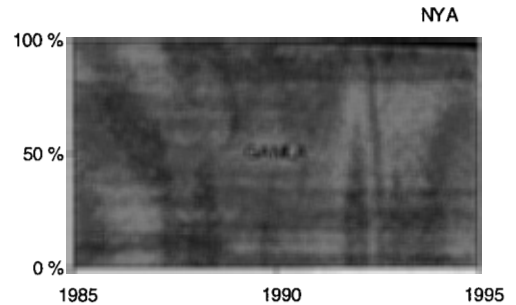
Lokalnät. Konkurrenten i lokala fasta telenät liberaliserades inom företagskommunikation genom koncessionslösningar som gjordes redan 1988-1990 och också i annan kommunikation från början av 1994. Inom företagskommunikation har ett konkurrerande nät- och tjänstutbud uppstått i stor skala i synnerhet för storbrukare. Andra användare - närmast hushåll samt små och medelstora företag - har inte lika direkt och i samma stora utsträckning kunnat utnyttja utbudet av alternativa fasta lokalnät och konkurrerande lokala teletjänster.

Omsättningen för fasta lokala telefonnät 1996 beräknas till 3,1 miljarder mark. Marknadsandelarna har utvecklats på följande sätt i hela landet:

Figur 5. Utvecklingen av marknadsandelarna för lokaltelefonin per teleföretagsgrupp 1985 - 1995. Företagens omsättning.

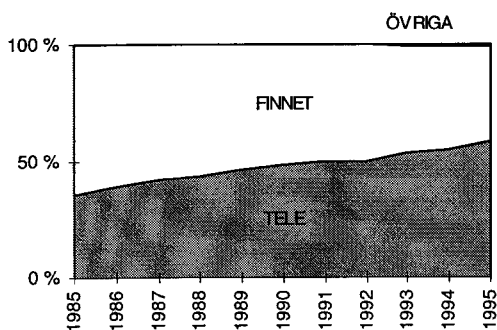
Konkurrenten i fasta lokala telenät kan också granskas regionalt. I figur 6 presenteras utvecklingen av marknadsandelarna för teleinrättningar som har funnits till före 1988 (gamla) och teleinrättningar som kommit in på marknaden därefter (nya):

Figur 6. Utvecklingen av lokaltelefoni i fasta nät enligt teleföretagens marknadsställning 1985 - 1995. Företagens omsättning.

Nya företag, som kommit in på den lokala nätmarknad där teleinrättningar som tidigare hade exklusiva rättigheter opererade, har lyckats få ca fyra procent marknadsandel på åtta år.

När också mobilteleapparater i praktiken konkurrerar med de fasta lokalnäten, är det nödvändigt att granska utvecklingen av marknadsandelarna på hela marknaden, som består av mobiltelenät och fasta lokalnät. Detta åskådliggörs av följande figur:

Figur 7. Utvecklingen av de fasta lokalnätens och mobilnätens marknadsandelar 1985 - 1995. Företagens omsättning.

Enligt olika bedömningar ersätter över 80 procent av mobilkommunikationen telekommunikationen i lokala fasta telenät. Figuren åskådliggör sålunda mycket väl utvecklingen av marknaden för lokal telefoni. På denna totala marknad har ändringarna i marknadsandelarna varit betydligt snabbare än vad enbart en översikt av marknaden för de fasta mobilnäten visar.

Teleinrättningens skyldigheter

Enligt telelagen är det en teleinrättnings skyldighet att utöva allmän televerksamhet genom att se till att användaren på rimliga och rättvisa villkor har tillräckliga och säkra telekommunikationsmöjligheter. Teleinrättningarna skall också sköta om samtrafiken med andra teleinrättningar samt för egen del ha beredskap för undantagsförhållanden.

En teleinrättning som bygger nät har mera omfattande skyldigheter.

Alla teleinrättningar, både i koncessionsinrättningsgrupper och i grupper av teleinrättningar som är enbart beroende av anmälan, har likadana skyldigheter sinsemellan.

Polisen fick rätt till teleavlyssning och teleövervakning genom de stadgandena som togs in i tvångsmedelslagen (450/87) och som trädde i kraft den 1 juni 1995. Eftersom telefonhemligheten före detta inte i någon situation har kunnat lagligt kränkas, är inte telenäten utrustade med sådana tekniska lösningar som gör det möjligt att avlyssna eller övervaka telekommunikation. Detta har lett till att polisens reella möjligheter att använda dessa tvångsmedel har varit begränsade.

Användarens rättigheter och skyldigheter

Stadgandena i telelagen om användarens rättigheter är knapphändiga. I 10 § 1 mom. i nämnda lag stadgas om användarens rätt att ansluta sig till telenät och hyra förbindelser i dem. Med stöd av 2 mom. fastställer ministeriet de allmänna grunderna för leveransvillkor för teleanslutningar. I detta beslut utfärdas också närmare bestämmelser om teleinrättningens skyldigheter gentemot konsumenten.

Ett viktigt stadgande i fråga om användarens rättigheter ingår också i 29 § 1 mom. telelagen. Enligt stadgandet kan identifieringsuppgifter som gäller räkningen lämnas till den som är skyldig att betala en teleräkning, utan hinder av vad som i paragrafen sägs om tystnadsplikt. Närmare stadganden i saken finns i 9 § teleförordningen (374/96). Stadgandet begränsar möjligheterna att få identifieringsuppgifter som hänför sig till hur teleräkningen bestäms. Stadgandet har ansetts motiverat, eftersom teletjänsterna används också av andra personer än den som är skyldig att betala teleräkningen. Tillgång till fullständiga identifieringsuppgifter har ansetts äventyra sådana personers rättigheter.

De rättigheter användarna av teletjänsterna har berörs också av konsumentskyddslagen (38/78).

Teleavgifter

Det är teleinrättningarnas uppgift att fastställa teleavgifterna. Också angående Post- och televerkets prissättning upphörde statsrådets befogenhet när affärsverket ombildades till statsbolag i början av 1994.

Kundavgifter kan regleras allmänt med stöd av telelagen endast i två fall som avses i 22 § 4 mom. telelagen. Reglering är för det första möjlig då prissättningen hos en teleinrättning i dominerande ställning på marknaden eller den allmänna utvecklingen av teleavgifterna kan leda till att upprätthållandet eller utvecklandet av det allmänna telenätverket äventyras. För det andra kan reglering tillgripas när Europeiska gemenskapernas (EG) lagstiftning förutsätter det.

I regeringens proposition med förslag till lag om ändring av telelagen (RP 180/1995 rd) utgick man från att teleavgifterna bestäms av marknaden. Balansen i avgiftsutvecklingen tryggas i första hand ge-

nom en omfattande konkurrens. Enligt den nya lagen regleras kundavgifter som oftast inte alls.

Frågan om hur teleavgifter bestäms regleras också i konsumentskyddslagen och i lagen om konkurrensbegränsningar (480/92).

Tillgången till och finansieringen av samhällsomfattande tjänster

I den lagstiftning som bereds inom EU är tillgången till allmänna eller s.k. *samhällsomfattande tjänster* (Universal Service) och fördelningen av kostnaderna för dem starkt betonade. Med samhällsomfattande tjänster avses allmän tillgång till basteletjänster till rimligt pris överallt på gemenskapernas område.

Enligt de principer för utvecklingen av televerksamheten som antagits i Finland sköter en stadigt växande och progressiv konkurrens om att tillgången på förmånliga bas-tjänster bibehålls och till och med förbättras både regionalt och inom alla användargrupper. Hittills har inga problem med snedvriden prisutveckling förekommit, trots att teleinrättningarna inte är skyldiga att tillhandahålla teletjänster till alla till samma pris. Trafikministeriets undersökningsresultat bekräftar att alla användare har dragit nytta av telekonkurrensen. Att storanvändarna har fått större fördelar är naturligt.

Till skillnad från många andra medlemsländerna i Europeiska unionen (EU) har inte heller användarna i Finland krävt att teleavgifterna skall vara exakt lika stora i alla delar av landet. En bidragande orsak till detta är att de regionala telefoninrättningarna alltid har prissatt sina tjänster självständigt.

I ett modernt samhälle är en del av teletjänsterna dock sådana att det måste anses vara en samhällsomfattande nödvändighet att kunna trygga tjänster åt alla. Teleinrättningarna har i Finland enligt 10 § 1 mom. telelagen skyldighet att tillhandahålla tjänster, men inte en enda teleinrättning har skyldighet att tillhandahålla tjänster till lägre pris än det pris som bestäms på den konkurrensutsatta marknaden.

Teleterminalutrustningar

Handeln med teleterminalutrustningar släpptes fri för konkurrens genom telelagen 1987. Användaren kan fritt skaffa sig sin teleterminalutrustning, och en teleinrättning

kan inte bestämma hurudana apparater som får anslutas till nätet. Handeln med teleterminalutrustningar är en fri näring. Teleterminalutrustningar får inte importeras i försäljningssyfte eller överlätas vidare förrän teleterminalutrustningen har typgodkänts eller annars har konstaterats uppfylla de tekniska krav som ställs på den. Typgodkännandet och motsvarande förfarande övervakas av Teleförvaltningscentralen. Godkännande av teleterminalutrustning kan basera sig på nationellt eller alleuropeiskt förfarande. Användaren får fritt ansluta en typgodkänd, funktionsduglig teleterminalutrustning i det allmänna telenätet. Användaren svarar för att teleterminalutrustning fungerar.

Mobiltelefonikonkurrensen har i många länder lett till en osund korssubventionering av priserna för teleterminalutrustningar genom de försäljningsarvodena teleinrättningarna har betalat för försäljningen av teletjänster. Det har visat sig att i dessa länder har utvecklingen av mobiltelefoniavgifterna inte varit så gynnsam som till exempel i Finland, där konkurrensen tills vidare inte har lett till någon nämnvärd korssubvention av priserna för teleterminalutrustningar. Därför förbjöds sammankoppling av köp av teleterminalutrustningar och teleabonnemang, som snedvrider prisnivån på teleavgifterna, genom lagen om ändring av telelagen (343/96).

Styrning och övervakning

Den allmänna styrningen och utvecklingen av televerksamheten ankommer enligt telelagen på trafikministeriet. Tillsynen över att lagen samt de stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den efterföljs ankommer på Teleförvaltningscentralen.

Teleförvaltningscentralen har övervakat marknaden för teleterminalutrustningar med iakttagande av principerna enligt stadgandena i radiolagen om övervakning av radioanläggningar och när det enligt telelagen har varit möjligt. De reducerade befogenheterna, som beror på avsaknaden av uttryckliga marknadsövervakningsstadganden, har försvårat övervakningen av marknaden för illegala teleterminalutrustningar och dekodningssystem för skydd av dem.

Tystnadsplikt

Den som är eller har varit anställd eller teletreprenör vid en teleinrättning får inte

röja innehållet i uppgift som förmedlats i televerksamhet, parternas identitet eller identifieringsuppgifter. Som ett undantag från tystnadsplikten stadgas det i telelagen att polisen i vissa fall har rätt att få identifieringsuppgifter för brottsutredning. Om polisens rätt att i andra fall få identifieringsuppgifter stadgas i tvångsmedelslagen.

Avvikande från tystnadsplikten kan teleinrättning utlämna vissa identifieringsuppgifter i anslutning till fastställandet av teleräkning också till den som är skyldig att betala teleräkningen. Som regel anges inte den mottagande anslutningens fyra sista siffror vid utlämnandet av uppgifter. Speciellt i stridiga fall, som gäller faktureringen, har det visat sig finnas behov av att utlämna fullständiga identifieringsuppgifter.

De stadganden som gäller en teleinrättnings tystnadsplikt hindrar teleinrättningen att utlämna identifieringsuppgifter i andra än i stadgandena angivna undantagsfall. Uppgifter kan inte utlämnas ens när även användarens egen fördel skulle kunna det. I praktiken har det hänt att identifieringsuppgifter skulle ha behövts, när myndigheterna har fått en nödanmälan, och den som har gjort anmälan inte har kunnat eller förmått ge tillräckliga adressuppgifter som hade varit nödvändiga för att kunna vidta räddnings- eller andra åtgärder.

2.2. Europeiska gemenskapernas lagstiftning

Öppnande av konkurrens 1998

Enligt kommissionens direktiv om konkurrens på marknaden för teletjänster (90/388/EEG, ändrat 51/95/EG och 2/96 EG) skall medlemsländerna upphäva alla exklusiva och speciella rättigheter som gäller teletjänster senast den 1 januari 1998 med undantag av vissa medlemsstater, som har beviljats övergångsperioder. Inom EU pågår en intensiv beredning av lagstiftningen för att harmonisera tidigare givna rättsakter till konkurrensläget och för att utfärda behövliga lagstiftning.

Dessutom har kommissionen genom sitt direktiv 96/19/EG, som gäller ändring av direktiv 90/388/EG och har utfärdats med stöd av artikeln 90 i grundfördraget, ålagt medlemsländerna att upphäva alla hinder som gäller användning av alternativa telenät. En del länder ha beviljats en övergångsper-

iod på två till fem år.

Inträde på området

EG:s rättsakter har inte hittills ålagt medlemsstaterna att avstå från koncessionsförfarandet. Inträde på området regleras dock, om förslaget genomförs, av kommissionens förslag inför parlamentet och rådet till direktiv om ett gemensamt ramsystem om allmänna tillstånd för telekommunikationstjänster och enskilda koncessioner (KOM (95)545). I förslaget förbjuds förhandsbegränsning av antalet tillstånd, om det inte beror på att man vill garantera en effektiv användning av radiofrekvenserna. Om förslaget genomförs tillåter det också att en medlemsstat tillåter inträde på området helt utan tillstånd eller annat motsvarande förfarande. Med förslaget försöker man också harmonisera tillståndsförfaranden och tillståndsvillkor.

Direktivet kommer förmodligen att utfärdas under 1996 och kan då träda i kraft någon gång 1997.

Sammankoppling av nät och tjänster

Parlamentets och rådets direktiv om sammankoppling av telenät och teletjänster håller på att beredas och en gemensam ståndpunkt angående kommissionens förslag om detta har antagits av rådet den 21 mars 1996. Om direktivet genomförs skapar det ramar för samverkan mellan telenät och teletjänster inom gemenskapen på en telemarknad öppen för konkurrens. För att nå målet eftersträvas en harmonisering av villkoren och förfaranden för sammankoppling.

Direktivet förpliktar, om det genomförs, medlemsstaterna att fastställa olika skyldigheter och rättigheter för teleföretagen när det gäller sammankoppling beroende på vilken ställning teleföretaget har på marknaden. Teleföretag som har ett betydande marknadsinflytande har större skyldighet än andra företag att förhandla om avtal om sammankoppling och att tillåta det. Enligt direktivet skall medlemsstaterna bli skyldiga att också sköta om att avtal om sammankoppling offentliggörs och att avgöra tvister.

Enligt direktivet som är under beredning kan man inom en medlemsstat skapa ett system genom vilket övriga teleföretag deltar i finansieringen av samhällsomfattande tjäns-

ter, när åtagandet anses vara en orättvis börda för det företag som svarar för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster, i de fall när tjänsterna inte kan tillhandahållas kommersiellt lönsamt. Ett alternativ kunde vara grundandet av en särskild fond för samhällsomfattande tjänster eller debiterande av tilläggsavgift i samtrafik. För fonden för samhällsomfattande tjänster kan medel insamlas av alla teleföretag och ersättningar betalas till de teleföretag som svarar för de samhällsomfattande tjänsterna. Om de samhällsomfattande tjänsterna finansieras med inträdesavgift för samtrafiken, debiteras en sådan avgift av det teleföretag som ansvarar för att den allmänna tjänsten genomförs. I direktivet finns bestämmelser om hur avgiften sammansätts och hur debiteringen av avgiften övervakas.

Om direktivet genomförs förutsätter det också att begränsad portabilitet av abonnentnummer genomförs senast 2003 i de största befolkningscentra.

Direktivet träder i kraft den 31 december 1997.

Tillhandahållande av öppna nät

Rådets direktiv 90/387/EEG, som gäller upprättande av den inre marknaden för tele-tjänster genom att tillhandahålla öppna nät, fastställer de allmänna villkoren för tillhandahållande av teletjänster. Med stöd av detta ramdirektiv har utfärdats ett direktiv om tillhandahållande av öppna nät för förhyrda förbindelser (92/44/EEG) och ett direktiv om tillhandahållande av öppna nät (ONP) för taltelefoni (95/62/EEG). Lagstiftningen om tillhandahållande av öppna nät förutsätter av medlemsstat att den ser till att objektiva och skäliga villkor iaktas i tillhandahållandet av tjänster. Direktiven ålägger medlemsstaterna att också sköta om att det minimiutbud av tjänster som har fastställts i direktiven är allmänt tillgängligt på hela gemenskapens område. Rättsakterna kräver av teleföretagen att de upprätthåller kostnadsberäkningssystem och mycket ingående övervakning av förvaltningen.

Direktivet om tillhandahållande av öppna nät för förhyrda förbindelser lämpar sig endast för en marknad där det råder exklusiva eller speciella rättigheter. I Finland förekommer sådana inte. Inom EU pågår ett lagstiftningsprojekt där tillämpningsområdet för direktiven utvidgas i och med att konkurren-

sen öppnas. Enligt kommissionens förslag (KOM (95) 543) skall bestämmelserna om tillhandahållande av öppna nät gälla företag som har betydande marknadsinflytande. Överallt på gemenskapens område skall dock åtminstone ett teleföretag omfattas av förpliktelse. Det ankommer då på den nationella tillsynsmyndigheten att bestämma vilka teleföretag som omfattas av regleringen.

Också efter de föreslagna ändringarna ingår bestämmelser om prissättningen i rättsakterna. Enligt dem skall ett marknadsmässigt stort teleföretags teleavgifter fokuseras på kostnaderna.

Rådet har den 27 juni 1996 antagit en gemensam ståndpunkt till förslag till direktiv. Direktivet torde utfärdas under 1996 och kan träda i kraft 1997.

Dataskydd i televerksamheten

Kommissionen har lagt ett förslag till direktiv inför parlamentet och rådet angående behandling av persondata och skydd av privatlivet, i synnerhet i det integrerade multiservicenätet (ISDN) och det digitala mobiltelefonnätet (KOM (94/128)). Förslaget till rättsakt är ett försök att harmonisera dataskyddslagstiftningen inom televerksamheten i medlemsstaterna. I direktivet ingår allmänna regler om faktureringsuppgifter och telefonräkningar samt regler om identifiering av utgående och inkommande samtal. Om förslaget genomförs inverkar det också på genomförandet av vidarekoppling och innehållet i de uppgifter som publiceras i telefonkatalogen.

Rådet antog en gemensam ståndpunkt till direktivförslaget den 12 september 1996. Direktivet torde utfärdas under 1996.

Standarder för sändning av televisionssignal

Med stöd av parlamentets och rådets direktiv om användning av standarder för sändning av televisionssignaler (95/47/EEG) skall medlemsstaterna genomföra de åtgärder som avses i direktivet för att främja en snabb utveckling av avancerade televisionstjänster.

Bestämmelserna i direktivet ålägger medlemsstaterna att se till att sändningsverksamheten och mottagarna standardiseras så att tillgången till tjänster enligt direktivet sprids snabbt. Med direktivet försöker man också underlätta konkurrensen i tillhandahållandet

av skyddade televisionssändningar. Direktivet är förpliktande bland annat i det avseendet att de som tillhandahåller skyddade televisionstjänster skall ha skyldighet att behandla utövare av rundradiosändningsverksamhet på objektiva och skäliga grunder.

Verkningar på lagstiftningen i Finland

EU:s rättsakter gällande telekonkurrens som träder i kraft 1998 kommer inte att ha djupgående inverkan på Finlands telemarknad, som stegvis har öppnats för konkurrens från och med mitten av 1980-talet.

Direktivförslag om samverkan mellan nät och tjänster förutsätter om det utfärdas ändringar i Finlands lagstiftning. De viktigaste av dem gäller olika behandling av teleföretagen på grund av deras marknadsinflytande. En sådan ändring måste göras i vår lagstiftning också när förslaget om ändring av direktiven om tillhandahållandet av öppna nät genomförs.

I Finlands lagstiftning måste också direktivet om standarder för sändning av televisionssignaler verkställas.

Konfidentiellt förmedlade meddelanden i telenäten och frågor om användarnas rättskydd hör i allmänhet inte till telemarknadslagets tillämpningsområde. Direktivet om rättsskydd inom televerksamheten berör dock också teleföretagets skyldigheter att differentiera teleräkningen. Om dessa direktiv utfärdas innebär dessa stadganden ringa förändringar i telelagen.

2.3. Lagstiftningen i utlandet

Sveriges lagstiftning som reformerades 1993 är mycket progressiv och gynnar konkurrens. Tillsammans med Finland och Storbritannien hör landet till de öppnaste telekommunikationsmarknaderna i världen. Konkurrens har uppstått inom mobiltelefoni, dataöverföring, fjärrtelefoni och internationell televerksamhet, om också mera begränsat än i Finland. Inom lokaltelefonin förekommer dock ännu ingen konkurrens, utan statsbolaget Telia Ab:s marknadsandel är alltjämt 100 procent. Konkurrenten Tele2 bygger sitt eget nät i de största städerna, vilket torde komma att ändra läget inom de närmaste åren.

I *Danmark* har Tele Danmark AS haft exklusiv rätt till telefoni. Konkurrens har öppnats från den 1 juli 1996.

Storbritanniens största teleföretag British Telecommunications plc:s marknadsandel är fortfarande över 80 procent, inom lokaltelefonin ca 94 procent. Huvudkonkurrenten Mercury har haft blygsam framgång, trots att dess verksamhet har främjats med administrativa åtgärder under ett årtionde. Kabelsändningsbolagen, som har använt konkurrerande abonnentförbindelser som de byggt i anslutning till sitt kabelsändningsnät, har ökat sin marknadsandel.

Tysklands telemarknad har sedan gammalt byggt på Deutsche Telekom AG:s exklusiva rättigheter. Trots den liberala lagstiftningen som reformerades 1994 har konkurrensen inte expanderat till de lokala näten. Regeringen har lovat öppna konkurrens senast den 1 januari 1998.

I *Frankrikes* televerksamhet har statliga France Télécom en marknadsandel på långt över 90 procent. Inom lokaltelefonin förekommer ingen konkurrens. En lagreform är under beredning. Lagen syftar till att öppna marknaden med sikte på EG:s nya stadganden 1998.

Förenta Staterna hör vid sidan av Finland, Sverige och Nya Zeeland till de mest progressiva teleländerna i fråga om konkurrens. En lagändring som godkändes i början av 1996 utvidgar konkurrensen också till lokalnäten. Men bland annat på grund av en administrativ reglering, som fördröjer utvecklingen, väntas marknadsandelarna inte ändras så snabbt.

2.4. Bedömning av nuläget

Behovet av en totalrevidering av lagen

Telelagen jämte ändringar har visat sig vara en till sina principer mycket lyckad och fungerande lag. Med hjälp av den har konkurrensen kunnat öppnas och därefter har utvecklingen kunnat styras också i konkurrensutsatta förhållanden. Den snabba utvecklingen på området har dock lett till att man redan fyra gånger under drygt nio år har varit tvungen att göra genomgripande ändringar i lagen, nämligen 1988, 1990, 1992 och 1996.

Behovet av en totalrevidering av telelagen är av olika skäl uppenbar, trots att det är skäl att hålla i kraft lagens grundprinciper. Först och främst har många begrepp som används i lagen föråldrats på grund av den snabba tekniska och kommersiella utveck-

lingen på området. För det andra förutsätter EG-lagstiftningen att vissa begrepp harmoniseras på hela gemenskapens område. För det tredje har de många ändringarna i telelagen, som gjorts vid olika tider och av olika orsaker, gjort lagen svårbegriplig.

Konkurrens i lokalnäten

Konkurrensen i de fasta lokalnäten är inte begränsad på grund av att telenätet är ett så kallat naturligt monopol. Lagen eller koncessionerna begränsar inte byggande av konkurrerande nät. Det hindras inte av tekniska och ofta inte heller av ekonomiska faktorer. Åtminstone i och den tekniska utvecklingen utgör inte heller innehav av abonnentledningar ett sådant hinder för tillhandahållande av konventionella telefonitjänster, emedan förbindelser som behövs för att genomföra en teletjänst också kan skapas via radio. Många konkurrerande tekniker för att bygga abonnentförbindelse håller på att tas fram. Genom den ändring av telelagen som trädde i kraft i augusti 1996 fick de konkurrande teleinrättningarna rätt att hyra lokalförbindelser av teleföretag som upprätthåller telenät ett rättvist och rimligt pris. I praktiken har nätkonkurrensen dock inte öppnats för småanvändaren i väntad utsträckning eller inom önskad tidsrymd. Utvecklingen har fördröjts av den långsamma utvecklingen av alternativa tekniska lösningar och av ekonomiska orsaker.

Också utgående från det tillgängliga statistiska materialet (se ovan figur 6) kan det konstateras att konkurrensen har ändrat marknadsandelarna långsammare i de fasta lokalnäten än i andra telenät. Ökningen av antalet anslutningar i de fasta lokalnäten har faktiskt i motsats till andra telenät nästan helt avstannat. Tjänsterna i de hårt konkurrensutsatta mobilnäten konkurrerar också med tjänsterna i de fasta lokalnäten. Användarna av mobilteletjänster är allt oftare vanliga hushåll, för vilka mobilteleapparaten ersätter också användningen av det fasta nätet. Utvecklingen beräknas fortsätta och intensifieras.

Betydelsen av ett fast lokalnät är stor också i framtiden, för därigenom får man access till kunden och kan tillhandahålla också andra teletjänster. Trots utvecklingen av konkurrerande tekniker behåller det fasta lokalnätet sin centrala ställning i produktionskedjan av teletjänster. Åtminstone tills vidare

erbjuds användaren via en fast abonnentförbindelse alla andra tjänster utom mobilteletjänster. Det innebär att ett teleföretag som innehar denna förbindelse tekniskt och ekonomiskt kan övervaka tillhandahållandet av teletjänster. Betydelsen av en fast abonnentförbindelse kan till och med öka, när tillhandahållandet av avancerade interaktiva tjänster kräver så bredbandiga förbindelser att de kan genomföras i full utsträckning bara i det fasta nätet.

Trots att nya tekniska lösningar fortsätter att öka också småanvändarnas valmöjligheter, kan de inte helt ersätta en fast abonnentförbindelse. Om man vill främja tillhandahållandet av nya teletjänster via konkurrensutsatta abonnentförbindelser, kan man inte bara sitta och vänta på den tekniska utvecklingen. En effektiv och förmånlig användning av tjänsterna i ett informations-samhälle som utvecklas snabbt förutsätter en konkurrens som öppnas snabbt och är fungerande på abonnentförbindelser i lokalnäten. Det är nödvändigt att så snart som möjligt nu genomföra eventuella lagstiftnings- och förvaltningslösningar för att bredda lokal-konkurrensen i de fasta lokalnäten.

På de fasta lokalnätens marknad finns det fortfarande, trots redan fattade lagstiftnings- och koncessionsbeslut, strukturella hinder för en effektiv och fungerande konkurrens. Faktorer som inverkar menligt på lokal-konkurrensen är framför allt de omständigheter som anförs nedan.

Kundernas bindning till teleinrättningen. Främst har uppkomsten av en effektiv konkurrens hindrats i huvudsak av försäljnings-sättet av teletjänster inom lokalateleverksamheten. Teleföretagens marknadsandelarna i egna koncessionsområden som idkar lokalteleverksamhet är fortfarande synnerligen starka. Dessa teleföretagens ägande och försäljning av teletjänster är kopplade i varandra. De flesta finländska teleinrättningar har uppburit olika betalningar av engångsnatur (*anslutningsprestation*) av användarna när dessa har skaffat sig en anslutning i telenätet.

En användare, som har betalat anslutningsprestation, får teletjänsterna till förmånligare priser än andra användare av det företag som tillhandahåller anslutningen. I dag beviljas nedsättningarna på de fasta avgifterna, men med utnyttjande av avancerad centralteknik kunde de lika väl beviljas på avgifter som baserar sig på användningen. Anslutningsprestationen har gett en i bästa fall

god, till och med över 20 procents årlig vinst, om anslutningens gängse pris räknas som kapital och som vinst skillnaden mellan avgifterna för en alternativ anslutningstyp och en anslutning som erhållits mot en anslutningsprestation. Denna skillnad varierar, utgående från prislister i kraft 1.10.1996, från 175 mark (Åbo Telefon) till 908 mark per år (Eurajoen Teleosuuskunta). Den genomsnittliga skillnaden är 511 mark per en avslutning som erhållits mot en anslutningsprestation.

En användare som har gjort en kapitalplacering i Finnet-bolagen blir i allmänhet på samma gång delägare eller medlem i teleinrättningen. 42 av de sammanlagt 45 Finnet-bolagen, som utövar lokal televerksamhet, är sådana ömsesidigt ägda teleinrättningar. För 25 av dem är sammanslutningsformen aktiebolag, för 13 andelslag och för fyra registrerade föreningar.

Allmän televerksamhet i form av andelslag förekommer inte i denna utsträckning någon annanstans i världen.

Också andra än ömsesidigt ägda teleinrättningar, till exempel Telecom Finland Ab och Åbo Telefon har uppburit anslutningsprestationer av användarna på motsvarande sätt. Då har användaren emellertid inte blivit delägare eller medlem i teleinrättningen. De nedsättningar av teleavgifterna som dessa bolag har beviljat är dock av samma klass som de nedsättningar andra teleinrättningar ger sina ägaranvändare.

En användare som betalt en anslutningsprestation har vetat att placeringen i allmänhet inte återbetalas, om användaren säger upp sitt abonnemang och inte längre vill använda teleinrättningens tjänster. Största delen av de abonnemang som förutsätter anslutningsprestation kan dock överföras till tredje part. Utom rabatterna har användaren sålunda dragit nytta av sin anslutningsprestation på grund av dess värdestegring. I synnerhet under tidigare år har återförsäljningsmarknaden för anslutningarna varit livlig och placeringen i anslutningen har garanterat en god avkastning också i form av anslutningens värdestegring. Numera är återförsäljningspriset 40-60 procent av anskaffningspriset för en ny anslutning.

En användare som gjort en anslutningsprestation hade i allmänhet kunna skaffa sig sin anslutning utan anslutningsprestationen. I och för sig har en användare som har velat minimera sina teleavgifter inte haft några

alternativ, utan den behövliga teleanslutningen har kunnat skaffas mot engångsbetalning bara hos en teleinrättning.

Cirka 80 procent av Finnet-bolagens anslutningar är så kallade ägaranslutningar. Finnet-bolagen äger omkring 70 procent av landets alla abonnentledningar i det fasta telefonnätet. Trots att Telecom Finland Ab inte längre ger nya anslutningar som motsvarar ägaranslutningar, har bolaget alltså kvar omkring 30 000 sådana anslutningar. Detta innebär att sammanlagt ca 1,6 miljoner telefonanslutningar (ca 57 procent av telefonanslutningarna) har getts till användare som betalt en anslutningsprestation.

När teleinrättningen betalar användare som gjort en placering avkastning på kapitalet i form av lägre teleavgifter, har andra företag svårt att konkurrera på samma marknad. Anslutningsprestationen binder användaren effektivt som kund till teleföretaget.

Lokalkonkurrensen har påskyndats genom de ändringar av telelagen som trädde i kraft den 1 augusti 1996. Enligt 10 a § är en teleinrättning som upprätthåller teleförbindelser skyldig att överlåta lediga teleförbindelser också till en konkurrerande teleinrättning som tillhandahåller teletjänster. Enligt 22 § 3 mom. telelagen skall överlåtelsepriset vara skäligt och rättvist och det skall utöver kostnaderna för prestationen ge en skälig avkastning på det placerade kapitalet. Om priset inte avtalas kommersiellt, kan trafikministeriet ge föreskrifter om de allmänna grunderna för det. Lagen torde tillgodose användningen av nätkapaciteten och abonnentledningarna på ett allmänt taget tillfredsställande sätt.

Konkurrensen beträffande om en teleinrättnings användarägare och andra användare som har betalt anslutningsprestation försvåras av att användaren förlorar avkastningen på anslutningsprestationen i och med att han väljer en konkurrerande tjänsteproducent. Ofta är användaren enligt abonnemangsvillkoren skyldig att betala till och med grundavgift, trots att anslutningen är stängd på hans egen begäran. Också om användaren alltid mot vederlag kan överlåta sina aktier eller avstå från sin andel eller sitt medlemskap, medför den omständigheten att avkastningen på anslutningsprestationen binds till köpet av teletjänsterna alltid i praktiken att tröskeln för användaren att på ett ekonomiskt meningsfullt sätt byta företag höjs. Problemet blir alltid större under tider när

återförsäljningsmarknaden för ägaranslutningar fungerar dåligt. En konkurrerande teleinrättning kunde i allmänhet också köpa användarens ägarandel och på så sätt få produkter av teleföretaget med de förmåner som tillkommer den som har betalt anslutningsprestation. Systemet kräver dock stort kapital av den konkurrerande teleinrättningen.

Om man på ett avgörande sätt vill för-snabba lokalkonkurrensen med avseende på användare som har betalt anslutningsprestation, måste ovan beskrivna system på ett eller annat sätt avvecklas eller åtminstone måste de konkurrensbegränsande effekterna av det lindras.

Flera olika alternativ för att avveckla systemet har utretts. Genomförandet av något av de alternativ som har föreslagits leder utan undantag till att man måste ingripa i teleföretagets och dess användares rättsliga förhållanden.

Korssubvention. När konkurrensen öppnas kan det uppstå problem om något företag som har monopol eller dominerande marknadsställning på något område kan använda vinsterna av denna verksamhet för att subventionera priserna på det konkurrensutsatta området. Inom telekommunikationerna är mobiltelefoni och lokaltelefoni sektorer där det förekommer företag i sådan marknadsställning. Problemet med korssubvention kan också uppstå i det fall att ett företag, som har betydande marknadsinflytande på något annat område, utövar televerksamhet. Ett sådant företag kan också vara ett utländskt företag.

Mobiltelefoni är den mest lönsamma sektorn inom televerksamheten. Enligt ett beslut som konkurrensverket meddelade den 24 september 1993 har Telecom Finland Ab dominerande marknadsställning inom tillhandahållandet av mobilteletjänster. I de största mobiltelenäten, NMT 450- och NMT 900-mobiltelenäten, är företaget den enda som tillhandahåller tjänsterna och marknadsledare i de konkurrerande GSM-näten. Telecom Finland Ab kan i princip använda vinsterna av framför allt NMT-nätet för subventionering av andra teletjänster, vilket kan snedvrída konkurrensen.

Konkurrensen i de fasta lokalnäten har öppnats långsammare än väntat. Också de teleinrättningar som tillhandahåller lokala tjänster har på sina egna koncessionsområden dominerande marknadsställning när det gäller att tillhandahålla lokalanslutningar, åt-

minstone om de fasta näten och mobiltelenäten betraktas som olika marknader. Teleinrättningarna kan använda vinsterna av denna verksamhet till att subventionera priserna på sina andra produkter.

Det har också hävdats att IVO-koncernen subventionerar teleavgifterna för Telivo Oy som den helt och hållet äger. IVO-koncernen utövar dock allmän televerksamhet i ett separat bolag, varför korssubventionering kan övervakas lättare än om olika affärsområden bedrivs inom samma sammanslutning. Enligt ett föravtal som slöts i juni 1996 övergår aktiemajoriteten i Telivo Oy till svenska Telia Ab.

Då regleringen av kundpriserna enligt lagen om ändring av telelagen (343/96) har frångåtts, övervakas korssubventionering huvudsakligen med stöd av den allmänna konkurrenslagstiftningen. Det är inte ett specialproblem för teleområdet hur ett företag i allmänhet kan utnyttja sin dominerande marknadsställning i konkurrensen om tillhandahållandet av andra tjänster.

Föremål för specialreglering är också efter lagändringen övervakningen av teleinrättningarnas avgifter sinsemellan och konkurrensbeteendet. Målet är att konkurrensen inte snedvrids i synnerhet när en teleinrättning dominerar någon del av produktionskedjan av teletjänster så att den med hjälp av den kan dominera och styra sina konkurrenters verksamhet på marknaden. Behovet av övervakning av korssubventionering med specialnormer kan också bero på EG-lagstiftningen.

Trots att telekonkurrensen fortsätter att expandera och teleföretagens dominerande marknadsinflytande försvagas eller upphävs, kan man tills vidare inom televerksamheten notera specialproblem med korssubventionering av olika tjänster. Problemet med korssubventionering gäller i stor utsträckning hur ett företags ekonomi kan följas. Om man vill övervaka korssubventionering, måste företagen åläggas att hålla i sär produktionskostnaderna för olika produkter och särredovisa sin verksamhet.

Avsaknad av nummerportabilitet. När en användare byter teleföretag är han i allmänhet tvungen att byta sitt abonnentnummer. De kostnader och andra besvär som därmed åsamkas användaren är ofta större än den nytta han erhåller, och en effektiv konkurrens kommer därigenom långsammare i gång.

Att på ett ekonomiskt meningsfullt sätt

genomföra nummerportabilitet är inte tekniskt enkelt. Det förutsätter förberedelser, som i Finland har hunnit längre än i de flesta andra länder. I beredningsarbetet som leds av Teleförvaltningscentralen deltar alla teleinrättningsgrupper och industrin på området.

Att införa nummerportabilitet förutsätter inga lagstiftningsändringar. I trafikministeriets beslut om numrering av telenäten (500/96) förutsätts att nummerportabilitet kan genomföras begränsat senast den 1 juni 1997. Beslutet torde sköta om nummerportabiliteten på ett tillfredsställande sätt.

Svårigheten att komma in på området. Att komma in på teleområdet är rätt enkelt i Finland. Senast har möjligheten att komma in på området underlättats genom lagen om ändring av tel lagen (343/96). Endast byggande av telenät avsett för talöverföring och nät som utnyttjar radiofrekvenser berörs av koncessionsförfarande där rätten att utöva verksamheten prövas.

Efter ändringen av tel lagen väntas en lång rad nya teleföretag, som inte själva bygger sina telenät, komma in på området. Framgång för företagen försöker man stöda med de medel som förvaltningen har till sitt förfogande.

Eftersom det inte av tekniska skäl kan försvaras att koncession förutsätts av andra nät än sådana som använder begränsade radiofrekvenser, är det möjligt att dra upp gränserna ännu snävare för koncessionsberoende verksamhet. Televerksamhet som utnyttjar radiofrekvenser behöver inte heller alltid av frekvensekonomiska skäl nödvändigtvis betraktas som verksamhet som kräver koncession. Sådant utnyttjande av radiofrekvenser är det bland annat när förbindelser i telenätet genomförs via radiolänkar. Av tekniska orsaker är det däremot skäl att sådan verksamhet där abonnentförbindelserna genomförs via radio skall vara beroende av koncession.

Problem med sammankoppling av telenät och teletjänster. Genom lagen om ändring av tel lagen ändrades stadgandena om sammankoppling av telenät och teletjänster på ett sätt som väsentligt främjar förutsättningarna för lokalkonkurrens.

Sammankopplandet av telenät har i Finland i mycket stor utsträckning kunnat genomföras genom kommersiella avtal mellan teleinrättningarna. Här har vi lyckats väl, trots att vi internationellt sett har ett mycket stort antal teleinrättningar.

EG:s under beredning varande rättsakter

om sammankoppling kräver vissa ändringar i Finlands tel lagstiftning.

Med stadganden om sammankoppling kan konkurrensen främjas trots att teleföretag som är nykomlingar på marknaden och har svagt marknadsinflytande gynnas på bekostnad av teleföretag som har starkt marknadsinflytande. Detta tillåts, och till och med förutsätts, av EG:s lagstiftning.

Problem med användning av alternativa nät. För hushåll och småanvändare har också byggts kabelsändningsnät för att tillhandahålla teletjänster. Nätet används så gått som undantagslöst enbart för distribution av televisions- och radioprogram. Televerksamheten är alltså enkelriktad, den riktar sig endast från avsändaren till mottagaren. Nya, interaktiva programtjänster tillhandahålls inte i kabelsändningsnäten, för att inte tala om andra teletjänster.

I Finland har kabeltelevisionnäten utbredd sig på stora områden. Omkring 43 procent av hushållen har anslutits till kabelsändningsnäten, vilket i internationell jämförelse innebär mycket stor täckning. Kabelsändningsnätet kan, beroende på hur nätet är tekniskt byggt, utnyttjas också för annat tillhandahållande av teletjänster än program till användarna. Normalt förutsätter det dock kännbara investeringar i nätet och dess kringutrustning. Å andra sidan gör kabelsändningsnätens större förmedlingskapacitet dem bättre lämpade än till och med telefonnätet för tillhandahållande av många avancerade tjänster. Med modern teknik är till exempel förmedling av levande bild överlägsen i kabelsändningsnätet jämfört med telefonnätet.

Kabelsändningsnätets goda täckning i Finland ger utmärkta möjligheter att via nätet tillhandahålla avancerade interaktiva teletjänster till hushållen. Bland annat i Storbritannien har teleförbindelser som har byggts i samband med kabelsändningsnätet framgångsrikt använts för annan televerksamhet, speciellt för att tillhandahålla telefonitjänster.

I Finland ägs kabelsändningsnäten nästan undantagslöst av teleinrättningarna. En del teleinrättningar har överfört nätet eller centrala delar av dess kontroll genom långvariga avtal till andra företag för användning vid kabelsändningsverksamhet. Ägarna av kabelsändningsnäten ser inte gärna utan laglig förpliktelse att näten används för annat än kabelsändningsverksamhet, eftersom en

sådan annan användning konkurrerar med deras egna tjänster i andra telenät.

Via lagstiftning kan man främja användningen av kabelsändningsnät också för annan televerksamhet. Detta förutsätter att ägaren och innehavaren till kabelsändningsnätet åläggs att upplåta nätets lediga kapacitet till användning. Då kunde telenätsägarnas och innehavarnas konkurrenser också använda nätets förmedlingskapacitet.

Användarens rättigheter

Användarens ställning har ändrats i och med att teletjänsterna ständigt ändras till antal och natur. När televerksamhetens samhällsomfattande betydelse ökar har det blivit allt viktigare att fastställa användarens rättigheter. Användarens ekonomiska intresse i fråga om televerksamheten har ökat.

De största konflikterna mellan användaren och teleinrättningarna orsakas av oklarheter i faktureringen. Här har skett en förbättring, eftersom det tack vare digitaliseringen av telenäten är möjligt att få fram detaljerade räkningsspecifikationer. Utredningen av de tvister som uppstått har dock hindrats av de bristfälliga identifieringsuppgifter som den som betalar räkningen erhållit. Enligt teleförordningen får de fyra sista siffrorna som regel inte ges ut ens till den som är skyldig att betala räkningen. Konsumentorganisationerna, teleinrättningarna samt de myndigheter som har behandlat klagomålen anser att utlämnandet av fullständiga identifieringsuppgifter till betalaren på ett avgörande sätt skulle minska tvisterna.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Främjande av konkurrens och avreglering

Samhället upplever en brytningstid, som ofta har kallats övergången till informations-samhället. Det innebär en kraftig ökning av elektronisk informationsförmedling med därtill hörande produktion av tjänster. Utvecklingen har mycket vittgående verkningar på ekonomin, miljön, kulturen och det dagliga livet för vanliga människor.

Att främja tjänster i informationssamhället är ett mycket bra mål för samhället. I synnerhet för Finland, som har en liten befolkning och jämfört med de europeiska befolk-

ningkoncentrationerna ligger avlägset, är det viktigt att informationssamhällets tjänster och användningen av dem utvecklas snabbt hos oss. För närvarande ligger finländarna i världstoppen i fråga om användning av telenätstjänster.

Telenätet är en infrastruktur via vilken informationssamhällets tjänster distribueras till allmänheten. Informationssamhällets tjänster tillhandahålls eller används inte, om inte telenätet är tekniskt avancerat och förmånligt för användaren. Nationell och internationell erfarenhet visar att telenätets effektivitet och därmed tillgången och efterfrågan på teletjänster bäst kan främjas med konkurrens. Uppföljningen av pris- och servicenivån visar att priserna för teletjänster är förmånligare och kvaliteten bättre när de utsätts för konkurrens.

Abonnentförbindelsen förenar användarens anslutning med det allmänna telenätet. Av tekniska och ekonomiska skäl utgör abonnentförbindelsen en nödvändig del i produktionsprocessen för alla teletjänster som tillhandahålls i det fasta nätet. Det teleföretag som äger en sådan förbindelse kan ofta genom tekniska och i alla fall med ekonomiska åtgärder övervaka och styra all verksamhet där tjänster i det fasta telenätet erbjuds till användaren.

Ovan presenterade statistiska material visar att konkurrensen om tillhandahållandet av fasta lokalnät har öppnats avgjort långsammare för konkurrens än de andra sektorerna inom televerksamheten. Konkurrensen om konsumenterna har inte öppnats alls och om andra än stora företag bara begränsat. Av ovan anförda skäl är det samhällsomfattande viktigt att utveckla lagstiftningen för att påskynda konkurrensen också i de lokala telenäten.

Syftet med propositionen är en förbättring av konsumenternas och andra småanvändares möjligheter att utsätta sina lokala teletjänster för konkurrens. Propositionens mål är att teletjänsterna, i synnerhet de som står till buds för användare som har betalt anslutningsprestation till företaget, i större utsträckning än för närvarande skall utsättas för konkurrens.

Det finns flera sätt att avreglera hindren för effektiv lokalkonkurrens. Användarens bindning till ett teleföretag kunde i princip hindras genom förbud mot av användarägande. Det är dock en åtgärd som så djupt ingriper i företagsverksamhetens frihet att det

inte kan anses vara skäligt, då det också finns andra medel att nå målet.

Ett annat alternativ är att begränsa ett teleföretags fria avtals- och prissättningsrätt så att användaren inte alls på nuvarande sätt kan bindas till teleföretaget som kund genom betalningar av engångsnatur. Genom lag kunde stadgas att ett teleföretag inte får bevilja rabatter till användare som har betalat anslutningsprestation, alltså sina ägare. Eventuell vinstutdelning skulle genomföras genom utbetalning av dividender eller på annat sätt som är oberoende av innehav eller användning av anslutningen.

Ovannämnda lagstiftning skulle leda till att det i praktiken blev omöjligt att utöva allmän televerksamhet som andelsverksamhet. Också en sådan lagstiftning begränsar en fri företagsverksamhet oskäligt.

Det tredje alternativet som varit aktuellt är att genom lag stadga att användaren skulle ha rätt att delvis säga upp sitt abonnemangsavtal. Användaren skulle, om han så önskar, få fortsätta sitt avtalsförhållande till teleföretaget bara i fråga om abonnentledningen, och kunna häva avtalet i övrigt. De teletjänster användaren behöver kunde han skaffa av ett annat teleföretag, men ändå fortsätta att utnyttja det teleföretags abonnentledningar vars anslutning han har.

Sådan lagstiftning kan dock inte anses vara rimlig från teleföretagets ståndpunkt på en marknad med fri konkurrens. Det ingriper djupt i teleföretagens och användarnas avtalsfrihet och innehållet i gällande avtal. Också för användarens vidkommande leder ett sådant systemet till krångliga avtalsstrukturer när användaren skulle vara tvungen att ha två avtalsförhållanden, det ena för abonnentförbindelsen och det andra för teletjänsterna. Öppnande av konkurrens skulle också kräva en omfattande prisreglering och tillsyn för att inte teleföretagen skulle kunna subventionera priserna för teletjänsterna med det pris som debiteras för abonnentförbindelserna. Lagstiftningen skulle lamslå marknaden och prisstrukturerna och systemet skulle verka mot sina syften.

Det fjärde alternativet som framlagts är att användaren i vissa fall har rätt att få gottgörelse av teleföretaget för anslutningsprestationen. I detta fall skulle teleföretaget vara skyldigt, enligt villkor och begränsningar som närmare definieras, att särskilja fördelningen av förmåner som erhålls av ägande av teleföretaget från de prisnedsättningar

som ges för användandningen av egna teletjänster. Användarens rätt att få gottgörelse skulle inte inverka på teleföretagets sammanslutningsform. Även företag som utövar televerksamhet som andelsverksamhet kunde fortsätta sin verksamhet.

Även gottgörelsesystemet skulle göra ett ingående intrång på gällande avtalsförhållanden mellan teleföretagare och användare. Verkställigheten av detta system kunde motiveras bara i sådant fall att andra medel inte finns till förfogande.

Man har i förslaget valt som utgångspunkt att inte på något av ovan beskrivna sätt blanda sig i avtalsförhållandena mellan ömsesidigt ägda teleföretag och deras användare. Detta är motiverat eftersom den inre utveckling som teleföretagen själva satt igång verkar leda till ett likartat resultat, åtminstone i de mera betydande teleföretagen. Det är åtminstone inte ännu i detta skede ändamålsenligt att blanda sig i denna utveckling. Utvecklingen måste dock noggrant följas, och om det senare visar sig att de i lagförslaget valda medlen inte räcker för att effektivt få i gång den lokala konkurrensen med fasta telenät, skall behövliga lagstiftningsåtgärder åter utvärderas.

Konkurrensen i lokala fasta telenät kan främjas på många olika sätt, som inte gör intrång i teleföretagens sammanslutningsform och som inte har omedelbar verkan på teleföretagens och användarnas gällande avtalsförhållanden.

I lagförslaget har man valt att huvudsakligen utvidga teleföretagens skyldighet att enligt 10 a § 4 mom. tel lagen (343/96) i redovisningen särskilja den affärsverksamhet som baserar sig på erbjudandet av teleförbindelser och teletjänster från varandra. Rättvis och rimlig prissättning mellan dessa verksamheter bör övervakas. Avsikten med de nya stadgandena är att garantera samma grunder för prissättning när ett telenätverksföretag hyr ut abonnentförbindelse för egen tjänstefunktion eller för andra teletjänstföretag.

Enligt lagförslaget skulle telenätsföretag med betydande marknadsinflytande på motsvarande sätt som tel lagen förutsätter vara skyldiga att överlåta abonnentförbindelser till konkurrerande teletjänsteföretag för rättvisa priser som står i skälig proportion till kostnaderna för prestationen.

Det konkurrerande teletjänstföretagets möjligheter att använda telenätsföretagets nät

skulle även förbättras, genom att tele-tjänsteföretag som önskar hyra fasta förbindelser kunde i allmänhet definiera de tele-nätpunkter, mellan vilka företaget önskar förbindelse. Telenätföretag skulle alltså vara skyldigt att ge förbindelser även mellan sådana punkter som företaget inte i allmänhet allmänt erbjuder användaren. Förslaget skulle förbättra det konkurrerande telenätföretagets möjligheter att optimera det egna telenätet och utbudet av tjänster.

Strävan är att också främja konkurrensen så att en telenätsägare eller -innehavare, som tillåter att hans nät används för tillhandahållande av teletjänster, åläggs att upplåta den lediga delen av nätet på objektiva och lika villkor till alla teleföretag. Denna skyldighet skall telenätets ägare och innehavare ha oavsett nätets ursprungliga användningssyfte. Sålunda måste till exempel ägaren av ett kabelsändningsnät eller den som ägaren har överlåtit nyttjanderätten till nätet upplåta nätet till alla också för andra teletjänster än programdistribution, om han över huvud tillåter att nätet används för sådan verksamhet. Telenätets ägare eller innehavare är således inte skyldig att utrusta sitt nät så att det kan användas för sådana tjänster.

För att stöda företag som träder in på marknaden föreslås att teleföretag kan behandlas på olika sätt beroende på marknadsinflytande. Teleföretag som har ett betydande marknadsinflytande åläggs speciella skyldigheter att tillåta konkurrerande verksamhet. De skall ha större skyldigheter bland annat att sammankoppla telenät och teletjänster med konkurrenternas telenät och teletjänster, skyldighet till rättvisa priser som står i skäligen proportion till kostnaderna för prestationen samt skyldighet att föra separata ekonomiska redovisningar för sin affärsverksamhet.

Konkurrensen främjas också genom fortsatta lättnader inom avgiftsregleringen. Regleringen av kunddebiterade teleavgifter bibehålls i stort sett i samma lätta form som med stöd av telelagen, och dessutom avregleras avgifterna mellan teleföretag. Allmän reglering gäller vid behov endast de teleföretag som har ett betydande marknadsinflytande, om inte EG:s lagstiftning förutsätter en mera långtgående reglering.

Trafikministeriets avsikt är att noggrannt följa med hur de nya stadgandena påverkar telemarknaderna och förbereda sig vid behov på att snabbt utveckla lagstiftningen om de

nu valda medlen visar sig vara otillräckliga för att få till stånd effektiv konkurrens inom lokaltelefoninäten. Som nya medel förslås att den verksamhet som kopplar ihop ägande och erbjudande av tjänster begränsas vilket skulle minimera de strukturella hindren för lokal konkurrens. Vid behov görs detta i samarbete med EU-kommission i enlighet med EG:s rättsakter gällande konkurrens.

3.2. Förbättring av användarens rättigheter

På grund av den ökade betydelse teletjänsterna har fått, måste användarens rättsskydd i fråga om tillhandahållandet av tjänster förbättras. Televerksamheten berörs också av konsumentskyddslagen. Konsumentens rättigheter skall regleras med specialstadganden endast till den del branschens särdrag motiverar det. Eftersom konsumentskyddslagstiftningen inte gäller alla användare är det ändå ändamålsenligt att ta in de nödvändigaste stadgandena om användarens grundrättigheter och skyldigheter i lagen om televerksamheten.

I den föreslagna telemarknadslagen införs uttryckliga stadganden om användarens rättigheter och skyldigheter. Det gör framför allt konsumenternas rättsliga ställning som användare av teletjänster klarare.

Det föreslås att särskilt hushållsanvändarens rättigheter förbättras så att den som är skyldig att betala en teleräkning skall få utvidgad rätt att få identifieringsuppgifter. Alla har då rätt att i samband med teleräkningen få en fullständig förteckning över de telefonnummer som samtalen på telefonräkningen ringts till.

Europeiska Rådet har 7 februari 1995 gett rekommendation om dataskydd i televerksamhet (R (95)4). Rekommendationen behandlar bl.a. om specificerade räkningar och bevarandet av faktureringsuppgifter. Rekommendationen är inte ett hinder för stiftandet av det föreslagna lagen.

3.3. Revidering av begreppen i lagen

Med den föreslagna telemarknadslagen justeras begreppen i telelagen så att de motsvarar de ändrade förhållandena. I dem beaktas gällande och i mån av möjligheter också under beredning varande EG:s rättsakter.

Namnet på den lag som reglerar telemarknaden ändras till telemarknadslagen, efter-

som tillämpningsområdet för lagen, i och med att begreppet televerksamhet inskränks, kommer att gälla också affärsverksamhet som egentligen inte hör till televerksamheten.

Det viktigaste av de andra ändringsförslagen är att begreppet teleinrättning ändras till teleföretag, som bättre motsvarar den form av affärsverksamhet de flesta operatörer idkar.

I den föreslagna telemarknadslagen särskiljs teleföretag som tillhandahåller överföringskapacitet från sådana som tillhandahåller kopplingstjänster redan i definitionen. Telenätföretagens och teletjänstföretagens ställning skiljer sig också genom att de har olika skyldigheter och rättigheter med avseende på varandra och användarna.

4. Propositionens verkningar

4.1. Ekonomiska verkningar och verkningar på sysselsättningen

Propositionen har ingen betydande direkt verkning på statens ekonomi. De indirekta verkningarna är däremot stora.

Om telemarknadslagen godkänns beräknas den ytterligare sänka nivån på teleavgifterna och förbättra kvaliteten på teletjänsterna.

En snabb utveckling av teletjänsterna inverkar gynnsamt på utvecklingen av hela näringslivet. De indirekta verkningarna av propositionen bedöms vara stora.

Om propositionen godkänns underlättas och för snabbas införandet av nya innovationer. Denna utvecklings ekonomiska verkningar bedöms vara avsevärd. Utvecklingen förbättrar också indirekt finländska teleföretags konkurrenskraft på den internationella marknaden.

Förslaget inverkar indirekt på konstruktion av teleavgifterna. Teleföretag som har betydande marknadsinflytande skulle vara förpliktiga att uthyrda abonnentförbindelser till konkurrenterna med rättvisa priser som står i skälig proportion till kostnaderna för prestationerna. Å andra sidan borde telenätsföretagen i enlighet med 21 § 2 mom. i den föreslagna telemarknadslagen enligt samma principer anteckna hyran för egen abonnentförbindelse i den differentierade redovisningen för egen teletjänsteverksamhet. Nuförtiden motsvarar inte de av abonnenterna enligt allmän praxis uppburna fasta avgifterna, t.ex. månadsavgiften för en telefo-

nanslutning, de kapital- och brukskostnader som abonnentförbindelsen förorsakar. Om förslaget förverkligas kommer de fasta avgifterna att styras på kostnaderna. De fasta avgifterna för teleföretag som har betydande marknadsinflytande torde stiga något. När priskonkurrensen inom teletjänster följaktligen ökar beräknar man att avgifterna för användning av teletjänster sjunker betydligt. Detta i sin tur ökar efterfrågan och utbud på teletjänster, vilket följaktligen främjar syftemålen i lagförslaget.

Om lagförslaget verkställs bidrar detta till att speciellt priserna på de fasta lokala teletjänsterna sjunker. Om förslaget godkänns beräknas avgifterna för de lokala teletjänsterna gå ner med 10-15 procent före 2000. De direkta kostnadseffekterna av detta för näringslivet och hushållen är betydande. De antas uppgå till 1-2 miljarder 1998-2002.

Televerksamhetens marknadsandelar har med anledning av de lagändringar som trädde i kraft den 1 augusti 1996 (RP 180/1995 rd) beräknats utvecklas så att högst 10 procent av tjänsterna på telekommunikationsmarknaden 2000 har övergått till ett teleföretag som producerar tjänster i ett annat teleföretags nät. Telemarknadslagen väntas ytterligare påskynda denna utveckling i synnerhet inom lokalnäten. Av den lokala telenätsmarknaden beräknas drygt 10 procent övergå till telenätsföretagets konkurrenter inom fem år efter att lagen har trätt i kraft. Marknadsandelen motsvarar en årlig omsättning på inemot 500 miljoner mark. Av denna summa återgår en betydande del till telenätsföretagen som nähyra.

Den utvidgade konkurrensen har för sin del påverkat sysselsättningsförmågan gynnsamt inom hela telebranschen. Inom telebranschen, till vilken utöver televerksamheten räknas tillhandahållandet av tjänster och apparattillverkning, ökade antalet sysselsatta 1987-1994 med 13 procent, medan antalet sysselsatta i hela landet sjönk med 16 procent. Enbart teleföretagens sammanräknade personalmängd ökade med 3,5 procent 1995, vilket innebar över 500 nya arbetsplatser. Förslaget skulle ytterligare förbättra sysselsättningsutvecklingen på kommunikationsområdet. Utvecklingen som förslaget understöder väntas skapa minst 2 000 - 3 000 nya arbetsplatser i teleföretagen, tjänstereproduktionen och industrin på området före 2 003.

4.2. Verknningar i fråga om organisation och personal

Lagförslaget har inga väsentliga verkningar på organisationen eller personalen.

4.3. Miljökonsekvenser

Miljökonsekvenserna av den föreslagna telemarknadslagen är positiva. Att lokalkonkurrensen utvidgas ännu mera genom förhyrda förbindelser samt användningen av kabelsändningsnät som alternativt nät minskar behovet av att bygga nya nät och de miljö- och trafikolägenheter som följer med det.

4.4. Verknningar för företagen och konsumenterna

Om propositionen godkänns, främjar den framför allt hushållens och småanvändarnas möjligheter att dra nytta av teletjänsterna. Eftersom konkurrensen om de stora kunderna har varit omfattande redan länge, är den föreslagna lagstiftningen till nytta framför allt för små och medelstora företag samt hushåll.

Telemarknadslagen väntas inte försämra den positiva utvecklingen av teleavgifterna regionalt eller mellan olika användargrupper. Vid behov kan man ingripa i utvecklingen med stöd av 17 § 2 mom. i den föreslagna telemarknadslagen.

5. Beredningen av propositionen

Trafikministeriet utarbetade och redigerade ett diskussionsunderlag om alternativen till utveckling av telegäststiftningen och skickade det till intressegrupperna i januari 1996 och utlåtande begärdes hos olika 160 instanser. I februari 1996 ordnades ett stort offentligt möte för att höra dem som hade lämnat utlåtandena. Av konsumentmyndigheterna och konsumentorganisationerna inbegärdes separata utredningar om behovet att utveckla lagstiftningen. Detaljerade sammandrag har utarbetats på basis av de utlåtanden som erhållits om diskussionsunderlagen och hörandet. Många diskussioner har förts med teleföretagsgrupperna och de viktigaste intressegrupperna för användarna samt flera myndigheter. Regeringens proposition har beretts som tjänsteuppdrag vid trafikministeriet utgående från detta material och de diskussioner som förts på basis av det.

Om lagförslaget har utlåtande begärts av 164 myndigheter, organ, företag och organisationer.

I de utlåtanden som erhållits har målen i propositionen om att ytterligare utvidga konkurrensen fått brett understöd.

Utgående från utlåtandena har många ändringar gjorts i lagförslagen vid diskussion med intressegrupper. I synverket stadgandena om gottgörelsesystemet har förenklats och utvecklats med beaktande av framför allt Finnet-bolagens synpunkter. Kalkylerna över systemets verkningar har fördjupats. Ett separat sammandrag över utlåtandena har sammanställts vid trafikministeriet.

DETALJERAD MOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Telemarknadslag

1 kap. Allmänna stadganden

1 §. *Lagens syfte.* I paragrafen stadgas om lagens syften. Det viktigaste målet är att telemarknaden skall vara effektiv. Med effektivitet avses en god relation mellan de resurser som används på marknaden och de erhållna resultaten.

Användarnas rimliga behov av telekommunikation enligt paragrafens 1 punkt förändras i takt med att tjänsterna utvecklas. För närvarande omfattar alla finländares rimliga telekommunikationsbehov åtminstone talöverföringstjänster, antingen i fast nät eller mobilnät. Till användarnas rimliga behov hör också att näten och tjänsterna är tillräckligt kompatibla. Till tillgodoseende av användarnas telekommunikationsbehov hör också att tjänster regionalt i stor omfattning står till användarnas förfogande enligt deras telekommunikationsbehov.

Enligt paragrafens 2 punkt skall tjänsterna vara utsatta för konkurrens. Konkurrens innebär att användarna har en reell möjlighet att på konkurrenskraftiga villkor välja tillhandahållare av teletjänsten mellan minst två alternativ.

Användarnas telekommunikationsmöjligheter är tekniskt utvecklade så som avses i paragrafens 3 punkt, när den nyaste teletekniken och de mest avancerade tjänsterna snabbt kan tillhandahållas användarna.

Enligt paragrafens 4 punkt är teletjänster av god kvalitet sådana teletjänster som fungerar på ett tekniskt oklanderligt sätt som svarar mot användarnas behov.

Till den driftsäkerhet och trygghet som avses i paragrafens 5 punkt hör att fel och brister som framkommit i tjänsterna avhjälpas snabbt och att användarens personliga säkerhet och dataskydd är garanterade när teletjänsterna används. Till tryggheten hör också att säkerhet och tillräcklig servicenivå i telenäten kan tryggas också i undantagsförhållanden.

Tjänsterna är förmånliga på det sätt som avses i paragrafens 6 punkt, när priserna är anpassade efter kostnaderna, förutsatt att kostnaderna uppstår på öppet konkurrensut-

satt marknad.

2 §. *Lagens medel.* Det viktigaste medlet för att nå lagens syfte skall enligt paragrafens 1 mom. vara att främja konkurrensen. Stadganden som avses i momentet utfärdas bland annat i 9—11, 17—22 samt 27 §§. Föreskrifter som avses i stadgandena kan meddelas speciellt med stöd av 5 § 4 och 5 mom., 9 § 4 mom., 11 §, 15 § 2 mom., 17 § 2 mom. och 18 § 4 och 5 mom.

Enligt paragrafens 2 mom. svarar i sista hand statsrådet för att telenät och teletjänster på rimliga villkor står till buds för alla användare i hela landet. För att sköte sin uppgift kan statsrådet använda telepolitiska metoder enligt lagen, framför allt stöda konkurrensen genom tillståndspolitiken och utnyttja sin i lagen delegerade behörighet.

3 §. *Tillämpningsområde.* Lagen tillämpningsområde motsvarar i huvudsak telelagens tillämpningsområde. Televerksamhet definieras i 4 § 1 punkten. Sådana stadganden om radioanläggningar som avses i paragrafens 1 mom. ingår i radiolagen och lagen angående radioanläggningar (8/27).

Med televerksamhet som nämns i 2 mom. 1 punkten avses användarnas egna separata nät. Om ett nät som byggts för eget behov används för annan televerksamhet, gäller lagen också sådan verksamhet.

Enligt 2 mom. 2 punkten skall den föreslagna lagen inte tillämpas på bland annat sändning av rundradioprogram. Däremot skall lagen gälla överföring av program till sändarstationer samt verksamhet i vilken andra teletjänster än telekommunikation förmedlas till användarna i samband med rundradiosändningar. Programöverföring till exempel till en sändarstation som sänder ut lokalradiosändningar utgör sådan televerksamhet av ringa betydelse som avses i 5 punkten. Också separata nät som genomförs via radio skall enligt detta lagrum stå utanför lagens tillämpningsområde.

Enligt 2 mom. 3 punkten skall lagen inte tillämpas på återförsäljning av en prestation som enbart hör till ren televerksamhet. Återförsäljning definieras i 4 § 17 punkten. Stadgandet motsvarar 1 § 2 mom. 3 punkten (343/96) telelagen.

Ministeriets behörighet att inskränka lagens tillämpningsområde skall enligt 2 mom. 4 och 5 punkten öka något jämfört med be-

höringheten enligt 1 § 2 mom. 4 och 5 punkten (343/96) telelagen. Ministeriet skall fortfarande bestämma vilket slags televerksamhet som skall anses vara så ringa att telelagen inte skall tillämpas på den. Dessutom skall ministeriet kunna bestämma att sådan televerksamhet ställs utanför lagens tillämpningsområde som det med hänsyn till lagens syften inte är nödvändigt att tillämpa den på, med undantag för förmedling av samtal. Härvid beaktas konkurrensens omfattning och effektivitet i den televerksamhet som kommer i fråga. Om lagens syften nås utan specialreglering enligt telelagen, kunde ministeriet befria verksamheten från lagens tillämpningsområde.

Med stöd av paragrafens 3 mom. beslutar ministeriet om tillämpning av stadgandena om sammankoppling samt styrning och tillsyn på den televerksamhet som lagen enligt 2 mom. i allmänhet inte gäller.

När den som tillhandahåller ett telenät eller en teletjänst som inte hör till lagens tillämpningsområde vill sammankoppla nätet eller tjänsten med något annat telenät eller någon annan tjänst, skall enligt paragrafens 4 mom. tillämpas stadgandena om sammankoppling i lagens 3 kap. samt i detta fall också 9 kap. som gäller styrning och tillsyn. Ministeriet meddelar vid behov separata föreskrifter i saken. Föreskrifter kunde meddelas bland annat om vilka tekniska förutsättningar ett separat nät som skall anslutas till det allmänna telenätet måste uppfylla i det fall att det inte är nödvändigt att de allmänna kraven som gäller sammankoppling uppfylls.

I 7 kap. finns stadganden om import, försäljning, saluförande, innehav, användning och främjande av försäljning av teleterminalutrustningar och vissa andra utrustningar och system. De förpliktar såväl teleföretagen och användarna som bland annat dem som idkar handel med teleterminalutrustningar. I paragrafens 5 mom. skall ingå ett stadgande om tillämpningsområdet för dessa stadganden.

4 §. *Definitioner.* Definitionerna i telelagen ses över så att de motsvarar de nya behoven och vissa begrepp i EG-lagstiftningen.

Definitionerna av televerksamhet och allmän televerksamhet i paragrafens 1 och 2 punkter motsvarar till innehållet definitionerna i telelagen.

Definitionen av telenät i paragrafens 3 punkt har förtydligats jämfört med motsva-

rande definition i telelagen. Telenät skall avse enbart ett överföringssystem som är avsett för överföring av telemeddelanden från en plats till en annan, och som inte nödvändigtvis omfattar routing eller styrning.

Allmänna telenät är enligt 4 punkten alla telenät i vilka allmän televerksamhet utövas. De mest omfattande allmänna telenäten är nät som är avsedda för förmedling av samtal, mobiltelefoni och dataöverföring.

Telenättjänst är enligt paragrafens 5 punkt en tjänst i vilken prestationen består enbart av tillhandahållande av kontakt i telenätet mellan två anslutningspunkter. En sådan tjänst omfattar inte abonnentstyrd uppkoppling, som utgör teletjänst enligt 6 punkten.

Teletjänst består enligt 6 punkten av verksamhet där en viktig del av tjänsten är uppkoppling eller annan routing mellan två anslutningar i telenätet. Tillhandahållandet av teletjänsten skall förutsätta innehav och användning av en central eller annan motsvarande teleutrustning. För tillhandahållande av teletjänsten för användaren behövs det också en telenättjänst, men denna tjänst faller inte inom begreppet teletjänst.

Enligt definitionen av begreppet allmänna tjänster i punkt 7 skall det vara kännetecknande för det att användarkretsen inte är begränsad på förhand.

Telekommunikation är enligt 8 punkten verksamhet som användarna utövar för att förmedla meddelanden. I praktiken är telekommunikation således utbyte av tal, texter, bilder eller meddelanden på datorspråk mellan användarna.

Enligt paragrafens 9 punkt avser anslutning i praktiken den punkt i telenätet där användaren får access till telenätet och där han kan ansluta teleterminalutrustningar, andra teleutrustningar och telenät. Med anslutning avses i tillämpliga delar också det rättsliga förhållandet mellan teleföretaget och användaren.

Användare är enligt paragrafens 10 punkt det rättssubjekt som har med ett teleföretag slutit ett abonnemangs- eller annat avtal om användning av teletjänsten. Användare är i tillämpliga delar också ett teleföretag vilket i sin egen allmänna televerksamhet använder tjänster som det skaffar hos ett annat teleföretag.

Teleföretag enligt 11 punkten skall ersätta begreppet teleinrättning. En fysisk person kan inte vara ett teleföretag. Däremot kunde

också utländska sammanslutningar verka som teleföretag i Finland och av dem skall inte förutsättas att en finsk sammanslutning eller att en filial registreras.

Ett telenätföretag tillhandahåller enligt 12 punkten överföringskapacitet i det telenät som företaget besitter.

Ett telenätföretag tillhandahåller enligt 13 punkten andra tjänster än telenättjänster. Det skall inte vara fråga om ett teletjänstföretag, om företaget inte rättsligt och faktiskt kan stänga användarens anslutning eller annars hindra användaren att använda den tillhandahållna teletjänsten. Om företaget inte har en sådan rättslig och faktisk möjlighet, är det fråga enbart om återförsäljning. Ett teletjänstföretag är däremot till exempel ett företag som tillhandahåller internationella eller fjärrsamtalstjänster, och på vars yrkande det teleföretag som tillhandahåller basanslutningen skall vara förpliktat att stänga anslutningen för en användare som försummat att betala sin räkning.

De väsentliga kraven, vilka definieras i paragrafens 14 punkt, definieras i överenssämelse med EG:s regelverk.

I 15 punkten definieras betydande marknadsinflytande enligt EG-lagstiftningen. Ett betydande marknadsinflytande innebär att ett teleföretag de facto på ett betydande sätt kan påverka villkoren för tillhandahållande av telenät eller teletjänster på marknaden. Begreppet är inte detsamma som begreppet dominerande marknadsställning enligt lagen om konkurrensbegränsningar. Företagets marknadsinflytande kan vara betydande också när det inte har en dominerande marknadsställning.

Ministeriet skall med stöd av 5 § 5 mom. bestämma vilka teleföretag som har ett betydande marknadsinflytande. Enligt artikel 4.3 i förslaget till direktiv om samverkan mellan telenät och teletjänster har i allmänhet ett teleföretag ett betydande marknadsinflytande om det har en större marknadsandel än 25 procent på ett visst marknadssegment inom sitt eget verksamhetsområde. Ministeriet kunde dock bestämma att teleföretagets marknadsinflytande är betydande även om dess marknadsandel är mindre än så, eller att teleföretagets marknadsinflytande inte är betydande också om de marknadsandel är över 25 procent. I båda fallen bör de omständigheter som anges i stadgandet tas i betraktande. Med affärsverksamhetens omfattning avses teleföretagets hela affärsverk-

samhet som skall jämföras med storleken på den telemarknad med vilken marknadsinflytandet bedöms. Marknadsandelen skall bedömas för varje berörd marknad och varje geografiskt område för sig.

Enligt direktivet om samverkan mellan telenät och teletjänster påverkas företagets ställning som innehavare av ett betydande marknadsinflytande av teleföretagets möjlighet att övervaka användarnas tillgång till nätet. Också teleföretagets möjligheter att använda ekonomiska och andra resurser för televerksamheten skall tas i betraktande.

Betydande marknadsinflytande i egenskap av telenätföretag med fasta lokalnät skulle enligt stadgandet, oberoende av affärsverksamhetens storlek, innehas åtminstone av Finnet-bolagen som bedriver lokal televerksamhet och Telecom Finland Ab på de verksamhetsområden inom vilka företagen innehade koncession för att bedriva lokal televerksamhet innan de nya koncessionerna trädde i kraft den 1 januari 1994. Stadgandena om teleföretag med betydande marknadsinflytande skulle sålunda tillämpas på dessa företag så länge som det inte sker betydande förändringar i deras marknadsinflytande.

Begreppet sammankoppling enligt paragrafens 16 punkt skall ersätta begreppet samtrafik enligt teletagen och vara något mera omfattande än det. Med sammankoppling avses i tillämpliga delar också sammankoppling av teletjänster.

Återförsäljning är enligt 17 punkten verksamhet som inte omfattar försäljning av självproducerade prestationer som hör till televerksamheten. Återförsäljning är inte verksamhet vid vilken verksamhetsutövaren har rätt och faktisk möjlighet att genom egna tekniska åtgärder förhindra användaren att använda teletjänster. Sådan verksamhet utgör utövande av televerksamhet.

Definitionerna teleterminalutrustning i 18 punkten och fast förbindelse i 19 punkten motsvarar kraven i EU-rättsakterna. Med fast förbindelse avses i 19 punkten enbart tjänst som tillhandahåller förbindelse mellan två anslutningspunkter till telenätet.

Med abonnentförbindelse avses enligt 20 punkten i praktiken abonnentledning eller radioförbindelse mellan anslutningen och närmaste central eller motsvarande utrustning i telenätet.

Teleavgift som avses i 21 punkten kan uppbäras antingen hos användaren eller ett

annat teleföretag. Avgiften kan uppbäras antingen för tagande eller mottagande av kontakten. Avgiften kan vara till exempel fast månads- eller årsavgift, avgift som bestäms på telekommunikationens volym eller avgift för utlämnande av indentifieringsuppgifter. Med teleavgift avses däremot inte extra avgift som utöver samtalsavgiften uppbärs till exempel för samtal till ett avgiftsbelagt servicenummer eller avgift som enligt abonnemangsavtalet uppbärs för tid under vilken anslutningen är stängd.

Med dekodningssystem avses enligt paragrafens 22 punkt system med vilka det är möjligt att koppla bort skyddet för en skyddad sändning. Systemet består oftast av en så kallad dekoder och ett programkort, som i form av en funktionell helhet kopplar bort skyddet. Vid bortkoppling av skydd kan också datorprogram anlitas.

Med ministeriet avses enligt 23 punkten det ministerium till vars verksamhetsområde teleärendena hör. Enligt 22 § reglementet för statsrådet (1522/95) är detta ministerium trafikministeriet.

2 kap. Utövande av televerksamhet

5 §. *Teleföretag.* Rätt att utöva allmän televerksamhet utverkas enligt 1 mom. huvudsakligen genom en televerksamhetsanmälan.

Med stöd av 2 mom. skall endast tillhandahållande av telenätjänster i allmänna mobilnät vara beroende av koncession. Mobilnäten är för närvarande bland annat NMT-, GSM- och DCS 1800 -näten.

Koncession den föreslagna lagen eller enligt anmälan förutsätts inte för verksamhet som enbart utgör sådan i 3 mom. avsedd televerksamhet som består av sändning och distribution av program till allmänheten. Den sistnämnda verksamheten är antingen rundradioverksamhet enligt lagen angående radioanläggningar (8/27) eller kabelsändningsverksamhet enligt kabelsändningslagen (307/87). För sådana verksamhet krävs koncession enligt dessa lagar, varför det inte är motiverat att kräva särskild koncession med stöd av den föreslagna lagen. Med avvikelse från 4 § 2 mom. telelagen skall det inte krävas koncession eller anmälan enligt den föreslagna lagen för sådan verksamhet ens i det fall att nätet är mera omfattande och inte enbart lokalt. Om däremot annan verksamhet än distribution utövas i rundradiosändningsnätet eller kabelsändningsnätet, behövs det

koncession eller televerksamhetsanmälan enligt den föreslagna lagen. Verksamhet enligt 3 mom. är inte heller överföring av rundradioprogram till sändarstationerna.

Ministeriet bör med stöd av 4 mom. befria televerksamhet också från anmälningsskyldigheten i den mån inte heller anmälningförfarandet är motiverat med hänsyn till uppnående av lagens syften.

Ministeriet skall med stöd av 5 mom. bestämma när ett teleföretag har ett betydande marknadsinflytande. Ministeriet bör meddela föreskrifter enligt 5 mom. med tillämpning av prövningsgrunderna enligt 4 § 15 punkten och med iakttagande av vad EG-lagstiftningen föreskriver om betydande marknadsinflytande.

Frågan om vilka företag som har ett betydande marknadsinflytande skall inte få prövas fritt av förvaltningsmyndigheten. Parterna skall ha rätt enligt 48 § 1 mom. att anföra besvär över beslutet.

6 §. *Televerksamhetsanmälan.* Anmälan skall göras till ministeriet, som också beslutar närmare om de uppgifter som skall lämnas i anmälan. Företaget har rätt att utöva televerksamhet genast när anmälan har lämnats.

Ministeriet skall ge teleföretaget ett intyg över mottagen anmälan. Intyget skall inte innehålla några särskilda villkor. Det teleföretag som gjort anmälan skall naturligtvis vara skyldigt att följa den föreslagna lagen och de stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av den och med vilkas hjälp det bland annat skall säkerställas att de väsentliga kraven uppfylls.

7 §. *Koncession.* Ministeriet skall vara koncessionsmyndighet. Även om statsrådet enligt 5 § 3 mom. telelagen är koncessionsmyndighet, har ansökningarna enligt 7 § 9 punkten och 11 § i statsrådets reglemente behandlats av trafikministeriet, när de inte har varit samhällspolitiskt eller ekonomiskt betydelsefulla.

Anmälan enligt paragrafens 2 mom. skall publiceras på det sätt ministeriet finner lämpligt med beaktande av den aktuella televerksamhetens art och omfattning.

Förutsättningarna enligt paragrafens 3 mom. för beviljande av koncession motsvarar stadgandet i 5 § 2 mom. (343/96) telelagen.

När det bedöms om de ekonomiska resurserna är tillräckliga beaktas enligt 3 mom. 1 punkten den ansökta verksamhetens art och

omfattning. På grundvalen av den framlagda utredningen bör koncessionsmyndigheten kunna försäkra sig om att verksamheten blir ekonomiskt lönsam inom en skäligen tid från det den inleds.

En sökande som inte i sin tidigare verksamhet har brutit mot stadgandena och bestämmelserna om televerksamhet skall antas uppfylla villkoret enligt 3 mom. 2 punkten. När det är uppenbart att sökanden agerar för ett företag som brutit mot stadgandena och bestämmelserna, eller när bestämmanderätten i teleföretaget utnyttjas av personer som uppenbarligen bryter mot stadgandena och bestämmelserna, skall tillståndsansökan avslås med stöd av detta lagrum.

Radiofrekvenser står enligt 3 mom. 3 punkten till förfogande för den ansökta verksamheten, om Teleförvaltningscentralen inom ramen för internationella avtal och med stöd av radiolagen har beslutat att något frekvensområde reserveras för sådan verksamhet. Om radiofrekvenser inte har reserverats för den ansökta verksamheten, skall ansökan avslås. Koncession kan således inte beviljas öppet, till exempel för radioteleverksamhet generellt.

Förslagets 4 mom. gäller utövande av prövningsrätt i en konkurrenssituation när koncession inte kan beviljas alla. Också prövning enligt detta stadgande skall vara rättslig prövning, och beslut som fattats med stöd av stadgandet får överklagas enligt 48 § 1 mom.

Med avvikelser från telelagen stadgas i 5 mom. om en övre gräns på 20 år för koncessionens giltighetstid. Utan hinder av stadgandet gäller fortfarande radiolagens 5 § 1 mom. enligt vilket tillstånd till innehav och användning av radiosändare är i kraft 10 år i sänder. Om det går så att radiofrekvenser medan koncessionen är i kraft inte längre står till buds för verksamheten i fråga, kunde koncessionen återkallas med stöd av 43 § 2 punkten.

Koncession kan på nytt beviljas det tidigare teleföretaget efter ansökningsförfarande enligt paragrafen. Den som är missnöjd med koncessionens giltighetstid får söka ändring i saken enligt 48 § 1 mom.

Enligt 6 mom. skall koncessionsvillkoren överensstämja med de i 4 § 14 punkten avsedda väsentliga kraven. Innehållet i de väsentliga kraven skall vid behov tolkas med utnyttjande av EG:s rättsakter. Med avvikelse från telelagen skall inga särskilda stad-

ganden ges om grunderna för ändring av koncessionsvillkoren. Enligt de allmänna förvaltningsrättsliga principerna kunde koncessionsvillkoren ändras på ansökan av koncessionshavaren och när de väsentliga kraven förutsätter det.

8 §. *Teleföretagets skyldigheter.* Förslaget motsvarar i huvuddrag 8-9 §§ telelagen. Paragrafens 1 mom. påför teleföretaget en allmän serviceförpliktelse. Dess närmare innehåll bestäms på basis av innehållet i teleföretagets koncession och televerksamhetsanmälan. Med stöd av föreslagna 10 § 4 mom. skall teletjänstföretagets serviceförpliktelse dock vara på så sätt begränsad att det inte behöver tillhandahålla sina tjänster i alla telenätföretags nät.

Paragrafens 2 mom. 1 punkt förpliktar teleföretagen att agera enligt syftena i 1 §. Denna skyldighet omfattar bland annat att teleföretagen för sin del bör sörja för förmedling av nödsamtal och annan nödtrafik i telenäten. Om sammankoppling enligt momentets 2 punkt finns närmare stadganden i 10-11 §§. Den skyldighet att bereda sig inför avvikande situationer som anges i 3 punkten skall i princip vara lika omfattande för alla teleföretag. I praktiken kommer de åtgärder som krävs av dem att bero på arten och omfattningen av teleföretagets verksamhet. Ministeriet meddelar med stöd av 3 mom. 1 punkten föreskrifter om basnivån på beredskapen och de åtgärder den förutsätter.

Paragrafens 2 mom. 4 punkt motsvarar 10 a § 2 och 3 mom. telelagen och momentets 5 punkt 8 § 1 mom. 5 punkt telelagen.

I paragrafens 2 mom. 6 punkt stadgas om uttrycklig skyldighet för teleföretagen att sörja för debiteringen av teletjänster på behörigt sätt.

I 2 mom. 7 punkten hänvisas till 6 kap. som gäller särskiljande av funktionerna.

Paragrafens 3 mom. motsvarar i huvudsak 8 § 2 mom. telelagen.

Med stöd av 4 mom. 1 punkten kunde det behöriga ministeriet meddela anvisningar om vad teleföretagen skall ta i betraktande när de bereder sig för undantagsförhållanden. Motsvarande anvisningar av trafikministeriet är redan nu i kraft också utan något uttryckligt stadgande. De i momentets 1 punkt avsedda föreskrifterna motsvarar de bestämmelser som trafikministeriet nu meddelar med stöd av 10 a § 3 mom. telelagen. Ministeriet kunde meddela tillämpningsanvisningar också om teleföretagets skyldigheter

enligt 4 punkten. Behörigheten enligt momentets 2 punkt har i 8 § 5 punkten telelagen givits trafikministeriet. Enligt förslagets 5 mom. skall behörigheten dock utvidgas så att teleföretag som har ett betydande marknadsinflytande kunde behandlas på olika sätt i bestämmelserna. Å andra sidan bör medlemsstaterna enligt EG:s regelverk sörja för att minimisortimentet av tjänster är tillgängligt överallt i landet. I detta fall kunde förpliktelser åläggas också andra teleföretag än sådana som har ett betydande marknadsinflytande, om inte ett enda av företagen har något sådant. Enligt förslaget skall förpliktelserna härvid bestämmas gälla det eller de teleföretag vars marknadsinflytande är större än de andras.

9 §. *Upplåtande av telenät i vissa fall.* Telenätägarens och -innehavarens upplåtelseskyldighet skall med stöd av 1 mom. gälla användning av telenätet för all slags televerksamhet, oberoende av vilket nätets ursprungliga och huvudsakliga användnings-syfte är. Med stöd av stadgandet blir till exempel ägaren eller innehavaren till ett kabelsändningsnät skyldig att upplåta en ledig del av nätet också för annat än programdistribution, om de över huvud tillåter att det används för sådan verksamhet. Telenätägaren eller -innehavaren anses tillåta att telenätet används för teletjänstverksamhet också när ägaren eller innehavaren själv utövar sådan verksamhet. Däremot skall stadgandet inte förplikta telenätägaren eller -innehavaren att upplåta en ledig del av telenätet till andra i det fall att nätet inte alls används för annat än tillhandahållande av de teletjänster för vilket det har byggts. Om till exempel ägaren eller innehavaren till ett kabelsändningsnät inte själv av i nätet tillhandahåller andra teletjänster och inte heller har låtit andra använda nätet för tillhandahållande av sådana tjänster, har ingen rätt att kräva att få använda kabelsändningsnätet med stöd av denna paragraf.

Utöver den föreslagna upplåtelseskyldigheten skall i synnerhet ägaren till ett kabelsändningsnät med stöd av 6 § 1 mom. (1212/93) kabelsändningslagen vara skyldig att upplåta ledig del av nätet också för kabelsändningsverksamhet. Nätägaren skall bemöta dem som utövar kabelsändningsverksamhet och andra tillhandahållare av teletjänster rättvist.

Upplåtelseskyldighet enligt paragrafen skall utom ägaren och innehavaren till ett

kabelsändningsnät också åligga annan ägare och innehavare till programöverföringsnät. Då den föreslagna lagen också skall gälla användning av radioanläggning för annat än sändning av program och distribution till allmänheten, skall upplåtelseskyldighet också åligga en sådan utövare av rundradioverksamhet som tillåter också annan verksamhet i sitt distributionsnät än programdistribution. Skyldighet enligt paragrafen skall också åligga till exempel företag som bedriver elöverföring eller företag eller sammanslutningar som har byggt telenät för ban- eller våghållningsbehov.

Upplåtelseskyldigheten skall inte gälla nät vilkas användning tillhandahållaren eller innehavaren av teletjänster inte alls tillåter. Med sådana nät avses separata nät för användarens egna behov.

En genom förordning närmare bestämd nätadel som telenätägaren eller innehavaren inte själv använder eller som inte används av något annat teletjänstföretag skall anses vara ledig. En sådan del av nätet är inte ledig som behövs för ägarens eller innehavarens eget skäligen framtida behov.

Paragrafens 2 mom. motsvarar 6 § 2 mom. kabelsändningslagen. Upplåtelseskyldigheten gäller inte telenät som hör till en fastighet, t.ex. ett internt ledningsnät.

I villkoren för upplåtelse av telenät skall iaktas objektiva villkor enligt 3 mom. och 5 kap. Genom föreskrifter som ministeriet vid behov meddelar med stöd av 4 mom. kan bestämmas bland annat de omständigheter på basis av vilka rättvist bemötande av olika typer av teletjänster kan bedömas.

3 kap. **Sammankoppling av telenät och teletjänster**

10 §. *Sammankopplingskyldighet.* Telenäten skall med stöd av 1 mom. i regel sammankopplas enligt föreskrifter som ministeriet meddelar med stöd av 11 § 1 mom. Med stöd av den senare meningen i momentet kan ett teleföretag som yrkar sammankoppling bestämma den punkt i telenätet där sammankopplingen sker. Punkten kunde också vara en annan anslutningspunkt till nätet än den som tillhandahålls teleföretagets användare. Genom stadgandet verkställs kravet på särskild access enligt förslaget till direktiv om samverkan mellan telenät och teletjänster. Ministeriet har dock rätt att bevilja undantag från detta på det sätt som anges

i direktivet. Undantag beviljas antingen genom en allmän bestämmelse eller fall för fall på ansökan av det teleföretag som blir tvunget att tillåta att ett nät eller en tjänst sammankopplas med dess nät. Undantag beviljas, om sammankopplingen i den yrkade punkten skulle vara tekniskt eller ekonomiskt oskäligt. Undantag kunde beviljas bland annat då det teleföretag som yrkar sammankoppling inte uppfyller de väsentliga kraven, till exempel så att telenätets data-skydd kunde äventyras på grund av den yrkade åtgärden. Ett villkor för att ministeriet skall kunna utnyttja sin behörighet skall vara att sammankopplingen kunde genomföras på ett tekniskt och ekonomiskt lika ändamåls-enligt sätt också annanstans än på den punkt i telenätet som anvisas av det teleföretag som yrkar sammankoppling.

Skyldigheten att sammankoppla radiotele-nät och teletjänster som tillhandahålls i dem betyder inte utan vidare att obligatorisk roaming ordnas mellan de finländska mobiltele-näten. Det sätt på vilket roamingen ordnas och villkoren för detta kommer fortfarande att vara beroende av bestämmelser som meddelas med stöd av 11 §.

Sammankoppling anses ha skett så snart som möjligt så som avses i 2 mom. när tele-företaget utan onödigt dröjsmål sörjer för de tekniska arrangemang som sammankoppling-en kräver. Ministeriet kunde vid behov förelägga vite enligt 42 § för att effektivera iakt-tagandet av stadgandet.

Genom 3 mom. verkställs kraven enligt direktivet om samverkan mellan telenät och teletjänster. Alla teleföretag skall vara skyldiga att förhandla sinsemellan om samman-koppling av sina telenät och teletjänster. Varje teleföretag med betydande marknadsinflytande skall vara skyldigt att tillåta att andra telenät och teletjänster sammankopplas med de egna näten och tjänsterna. Kravet på sammankoppling är inte oskäligt, om den som framställer kravet inte förmår uppfylla de väsentliga kraven. Ett telenätföretag skall inte vara förpliktat till sammankoppling hel-ler i det fall att det teleföretag som yrkar sammankoppling inte betalar i 18 § 2 mom. avsedd förhandsavgift eller ställer i stadgan-det avsedd säkerhet.

Ett teletjänstföretag skall enligt 4 mom. själv få avgöra i vilka telenät det vill tillhandahålla tjänster. Teletjänstföretaget kunde således enligt 3 och 4 mom. ordna tillhandahållandet av tjänster så att tjänster är till-

gängliga i antingen ett eller flera telenätföre-tags telenät.

Enligt 5 mom. skall ministeriet med iaktta-gande av det förfarande som avses i 36 § avgöra tvister som gäller sammankopplings-villkor.

11 §. *Föreskrifter om sammankoppling.* Genom de bestämmelser som meddelas med stöd av paragrafen verkställs i Finland EG:s detaljerade regler om sammankoppling av telenät och teletjänster. Behörigheten skall utnyttjas på ett sätt som främjar lagens syf-ten. Föreskrifter kunde meddelas bland annat om den tid inom vilken förhandlingarna och sammankoppling skall föras. Föreskrifterna kunde med stöd av paragrafen gälla också offentligheten för kommersiella avtal som gäller sammankoppling. Föreskrifterna skall meddelas inom den ram som EG:s lagstift-ning tillåter, så att avtalens kommersiella innehåll hålls konfidentiellt i så stor omfatt-ning som möjligt.

Ministeriet kunde enligt EG:s rättsakter bestämma att en del av sammankopplings-skyldigheterna endast gäller teleföretag som har ett betydande marknadsinflytande. Stad-gandet är nödvändigt för verkställigheten av direktivet om sammankoppling av telenät och teletjänster. Teleföretag med betydande marknadsinflytande definieras enligt 5 § 5 mom.

Teleförvaltningscentralen kunde dessutom meddela tekniska föreskrifter med stöd av 37 §.

Med stöd av 2 mom. kunde i Finland verkställas de stadganden som gäller offent-lighet för avtalen och som stämmer överens med direktivet om sammankoppling av tele-nät och teletjänster. Med stöd av direktivet kan den nationella förvaltningsmyndigheten ges rätt att bestämma att de delar som gäller avtalens kommersiella strategier inte är of-fentliga. Den avgift som krävs för samman-kopplingen är dock alltid offentlig.

12 §. *Teleentreprenad.* Förslaget motsvarar 10 c § teledagen. Nät som avses i paragra-fens 1 mom. är till exempel en fastighets interna nät. Stadgandet kräver inte att telenä-tets ägare sluter ett permanent avtal om underhåll av nätet med en auktoriserad teleen-treprenör, utan ägaren kunde beställa under-hålls- och ändringsarbeten på nätet av vilken teleentreprenör som helst.

Teleentreprenören har endast rätt att fy-siskt ansluta det i paragrafen avsedda nätet till det allmänna telenätet. Endast ett telefö-

retag har rätt att ge användaren anslutningar och tillhandahålla allmänna teletjänster via de telenät som avses i paragrafen.

Teleförvaltningscentralen skall föra ett register över de fullmakter som det beviljat med stöd av 2 mom. och ur vilket uppgifter lämnas användarna.

Det föreslagna 50 § 1 mom. innehåller ett stadgande om tystnadsplikt för teleentreprenör.

13 §. *Telenätägarens skyldigheter.* Förslaget motsvarar 10 d § 1 mom. telelagen. Telenätägaren skall ha de skyldigheter som anges i paragrafen, så att teleentreprenadssystemet skall kunna fungera i praktiken. Om förvarande av handlingar kan meddelas närmare föreskrifter med stöd av 37 §.

14 §. *Bortkoppling av telenät från det allmänna telenätet.* Förslaget motsvarar till innehållet 10 d § 2 mom. telelagen. Stadgandet behövs för att störningsfri allmän televerksamhet skall kunna tryggas. Om telenätet inte vållar fara eller störning som avses i 1 punkten, skall teleföretaget kunna koppla bort telenätet från det allmänna telenätet endast i det fall att nätet inte trots uppmaning av Teleförvaltningscentralen försätts i det skick de tekniska kraven förutsätter.

I paragrafens 2 mom. hänvisas till 16 § 2 mom. med stöd av vilket ett telenätföretag dessutom i vissa fall skall ha rätt att stänga anslutningen eller avbryta tillhandahållande av teletjänster.

4 kap. **Användarens rättigheter och skyldigheter**

15 §. *Användarens rättigheter.* I paragrafen anges användarens centrala rättigheter.

Paragrafens 1 mom. 1-2 punkter motsvarar 10 § 1 mom. telelagen. Användaren har dessutom rätt att med stöd av 1 punkten yrka access till telenätet i den punkt av telenätet han önskar. Teleföretaget skall sålunda inte längre ensidigt kunna bestämma den anslutningspunkt i telenätet där anslutningen sker. Ministeriet kunde bevilja undantag från denna huvudregel på samma sätt som från sammankopplingskyldigheten enligt 10 § 1 mom. Undantag beviljas såsom allmän föreskrift eller separat på ansökan av teleföretaget. Undantag skall beviljas när det är tekniskt oändamålsenligt att förverkliga den yrkade förbindelsen eller betänkligt till exempel med hänsyn till tryggheten av data-skyddet. Ett villkor skall vara att använda-

rens behov av telekommunikation kan tillgodoses på ett tekniskt och ekonomiskt ändamålsenligt sätt också på något annat sätt än det användaren yrkar.

Enligt 1 mom. 2 punkten skall användaren kunna använda de abonnentförbindelser och fasta förbindelser han hyrt också för att användas vidare för tillhandahållande av teletjänster. Också i detta fall kunde ministeriet på de grunder som anges i 1 punkten kunna bestämma att det inte föreligger tvång att upplåta förbindelse mellan de punkter i telenätet som användaren yrkar, om förbindelsen annars kan förverkligas på ett tekniskt och ekonomiskt ändamålsenligt sätt.

Enligt 4 § 10 punkten avses med användare också ett annat teleföretag som använder telenätet eller teletjänsten såsom produktionsfaktor när det själv utövar allmän televerksamhet.

Till användarens rättigheter enligt 1 mom. 3 punkten hör att genom förmedling av varje allmänt telenät använda alla sådana teletjänster som tillhandahållaren enligt 10 § 4 punkten har avsett att användas via nätet i fråga.

Användaren får, utan att telenätföretaget ställer hinder, till nätet ansluta teleterminalutrustningar som avses i 1 mom. 4 punkten. Förslaget motsvarar 10 § 3 mom. telelagen.

Enligt förslaget stadgas en uttrycklig och klar rätt för användaren att få en specificerad räkning. Om specificeringen stadgas närmare i 50 § 2 mom.

Med vidare tillhandahållande enligt 1 mom. 6 punkten avses också utövande av vilken televerksamhet som helst.

Paragrafens 2 mom. motsvarar 10 § 2 mom. telelagen. Varje teleföretag bestämmer själv leveransvillkoren för sina teletjänster enligt de allmänna grunder som skall fastställas med stöd av paragrafen.

16 §. *Användarens skyldigheter.* Paragrafens 1 mom. innehåller stadganden om användarens skyldigheter.

Enligt 1 mom. 1 punkten skall användarens betalningsskyldighet endast gälla teleavgifter. I 1 mom. avsedda avgifter är också teleavgifter som teleföretaget enligt avtal uppbär för ett annat teleföretags räkning.

Användaren kunde vara skyldig att till teleföretaget på någon annan grund betala också andra avgifter, till exempel avgifter för mervärdestjänster som tillhandahålls via telenätet eller avgifter som föranleds av annat än televerksamhet. Telemarknadslagen

gäller dock inte sådana avgifter, som bland annat är hyror för teleterminalutrustningar. Teleföretaget har inte rätt att på grund av försummelse av dem vidta sådana åtgärder som avses i 2 mom.

Stadgandet i 1 mom. 2 punkten har samma innehåll som 10 § 3 mom. telelagen. Användaren är enligt 4 § 10 punkten en fysisk eller juridisk person som slutit avtal om anslutning eller teletjänst.

Paragrafens 1 mom. 3 punkt förpliktar användaren att följa avtalsvillkoren enligt de allmänna grunderna i de fastställda leveransvillkoren.

Teleföretaget skall ha rätt att vidta åtgärder som avses i 2 mom. endast när användaren inte har iakttagit sina skyldigheter enligt 1 mom. Teleföretaget skall sända en uppmaning som avses i stadgandet på ett lämpligt sätt, om vilket närmare bestämmelser kan meddelas med stöd av 15 § 2 mom. på samma sätt som om den skäligen tid som skall reserveras för rättelse.

Twister mellan användaren och teleföretaget skall i de fall som avses i 16 § behandlas i tingsrätten. Om användaren anser att teleföretaget handlar lagstridigt, kan han föra saken till behandling också med stöd av 36 §.

3 kap. **Teleavgifter**

17 §. *Avgifter som uppbärs hos användaren.* Teleföretaget bestämmer själv enligt paragrafen de teleavgifter som det uppbär hos användaren.

Ministeriets behörighet enligt 2 mom. skall i huvudsak vara lika omfattande som den som stadgas i 22 § 2 mom. telelagen. Begreppet dominerande marknadsställning har dock frångåtts i förslaget. Begreppet skall ersättas av betydande marknadsinflytande, som definieras i 4 § 15 punkten och som bestäms med stöd av 5 § 5 punkten. Ministeriets möjlighet till ingrepp i kundavgifterna skall begränsas så mycket som möjligt. Därför skall behörighetsstadgandet tolkas snävt. Uppnåendet av lagens syften skall anses bli äventyrat bland annat när ett teleföretag med betydande marknadsinflytande prissätter tjänster orättvist så att användningen av tjänster som andra teleföretag tillhandahåller via dess nät blir oförmånligare för användaren än användningen av teleföretagets egna tjänster. En sådan prissättning skall anses äventyra det i 1 § 2 punkten i lagförslaget

nämnda syftet med sinsemellan konkurrerande teletjänster. Med stöd av stadgandet kan förhindras till exempel användning av nätersättningar som bemöter teleföretagen orättvist och begränsar konkurrensen.

EG:s rättsakter förutsätter också allmän reglering av vissa kundavgifter. Ministeriet skall med stöd av 2 mom. 2 punkten meddela föreskrifter om kostnadsinriktningen och rättvisan i fråga om dessa avgifter. Med stöd av lagrummet kan kraven i EG-lagstiftningen på gratis nödsamtal verkställas i Finland.

18 §. *Teleföretagens inbördes avgifter.* Teleföretagens inbördes avgifter bestäms i allmänhet kommersiellt. De vanligaste avgifterna mellan teleföretagen är de i 1 mom. 1 punkten nämnda avgifterna för sammankoppling av telenät och teletjänster samt avgifterna enligt 2 punkten för vissa särskilda prestationer. Andra prestationer teleföretagen emellan är olika slags abonnemangs- och hyresavgifter.

Med stöd av 10 § 2 mom. har teleföretagen sammankopplingsskyldighet. Ett telenätföretag i fråga om vilket sammankoppling av dess nät med ett annat nät eller en annan tjänst yrkas kunde råka i en oskälig situation, om det teleföretag som yrkar sammankoppling visar sig vara betalningsoförmöget. Det är inte heller annars skäligt att kräva att ett telenätföretag tvingas göra till och med betydande investeringar i sitt nät utan att kunna trygga sina fordringar på grund av detta. I 2 mom. stadgas därför att av det teleföretag som yrkar sammankoppling skall kunna krävas förhandsavgift eller säkerhet. Deras belopp skall enligt 3 mom. vara skäligt och rättvist.

För att trygga en objektiv konkurrens skall teleavgifterna mellan teleföretagen vara rättvisa och skäliga i förhållande till kostnaderna för framställande av prestationen. På grund av orsaker som framlagts i den allmänna motiveringen borde hyror för abonnentförbindelser vara dylika som hyror för uppbärs av ett teleföretag med betydande marknadsinflytande, som i sitt telenät också erbjuder andra teletjänster. I 3 mom. 1 punkten stadgas om detta. I det i stadgandet avsedda teleföretagets resultaträkning för teletjänster enligt 21 § 1 mom., bör hyra för abonnentförbindelser för eget bruk införas med stöd av 21 § 2 mom. på samma grunder som företaget uppbär hyra för konkurrerande teletjänstföretag.

Enligt 3 mom. 2 punkten borde teleavgifterna som uppbärs av teleföretag med betydande marknadsinflytande vara rättvisa och skäligen med hänsyn till kostnaderna, om fri prissättning leder till att lagens syften inte nås. Om ett teleföretag inte har ett betydande marknadsinflytande skall de avgifter som det uppbär hos ett annat teleföretag vara reglerade så som avses i paragrafen, endast om de berörs av EG:s rättsakter som avses i 3 mom. 3 punkten.

Ministeriet skall meddela i 4 mom. avsedda föreskrifter, om den prissättning som ett teleföretag med betydande marknadsinflytande tillämpar äventyrar lagens syften enligt 3 mom. 1 punkten. Föreskrifterna skall vara allmänna, och de kan inte gälla storleken av ett enskilt pris. De kommer till karaktären att motsvara de tidigare gällande bestämmelserna i trafikministeriets beslut om de allmänna grunderna för teleavgifter (902/93).

Föreskrifter skall med stöd av 4 mom. meddelas också när EG:s rättsakter förutsätter det. Föreskrifterna skall gälla rättvisa avgifter samt kostnadsinriktning och kostnadsberäkning. Ministeriets behörighet skall i huvudsak vara lika omfattande som enligt 22 § 4 mom. telelagen. Ministeriet kunde dock med stöd av 5 mom. enligt EG:s lagstiftning bestämma att några av skyldigheterna bara skall gälla teleföretag som har ett betydande marknadsinflytande. Stadgandet behövs för verkställighet av EU:s rättsakter.

19 §. *Avgift för upplåtelse av telenät.* Ett stadgande som motsvarar paragrafens 1 mom. finns i 8 § 2 mom. (1213/92) lagen om kabelsändningsverksamhet.

I de föreskrifter som ministeriet meddelar med stöd av 2 mom. skall närmare bestämmas bland annat hur teletjänsternas olika natur beaktas när rättvisan bedöms.

6 kap. Särredovisning av verksamhet

20 §. *Särredovisad televerksamhet.* Paragrafen motsvarar till innehållet 28 § elmarknadslagen (386/95). Syftet med särredovisningen i bokföringen är att öka den allmänna televerksamhetens genomblickbarhet och därigenom försvåra korssubventionering mellan olika affärsfunktioner. Särskilt viktig är särredovisningen när teleföretaget har ett betydande marknadsinflytande.

Föreskrifter enligt 2 mom. 1 punkten skall meddelas, om det bedöms vara behövt att övervaka teleföretagets inbördes korssubven-

tionering av teleföretagets nätfunktioner eller tjänster. Föreskrifter skall meddelas endast då teleföretaget har ett betydande marknadsinflytande inom vissa av de telenät eller teletjänster det tillhandahåller.

Undantag enligt 2 mom. 2 punkten beviljas antingen med en allmän föreskrift, varvid till exempel teleföretag vars omsättning underskrider en viss gräns inte har särredovisningsskyldighet, eller i enskilda fall på ansökan av ett teleföretag.

På basis av de uppgifter som ministeriet får om de särredovisade funktionerna kunde ministeriet ingripa i teleavgifternas utveckling med stöd av 17 § 2 mom. och 18 § 4 mom.

21 §. *Bokslut.* Paragrafens 1 mom. motsvarar till innehållet 29 § elmarknadslagen. De bokslutshandlingar som nämns i paragrafen skall uppgöras över de särredovisade funktionerna. Resultat- och balansräkningen skall kunna härledas ur teleföretagets bokföring.

I 2 mom. stadgas om hur ett teleföretag med betydande marknadsinflytande i sin resultaträkning över teletjänster skall införa uppgifter om abonnentförbindelser som företaget i egenskap av teletjänstföretag tagit i eget bruk. Hyran för dem borde bestämmas enligt grunderna i 18 § 3 mom. 1 punkten. I resultaträkningen över teletjänster skulle hyrorna för abonnentsförbindelser motsvara de hyror som telenätföretaget uppbär för motsvarande abonnentförbindelser av konkurrerande teletjänstföretag.

22 §. *Närmare föreskrifter.* Ministeriet skall meddela närmare föreskrifter om tillämpningen av 20 och 21 §§. Teleföretagen har enligt lagrummet också skyldighet att tillställa ministeriet de handlingar som avses i paragrafen.

7 kap. Teleterminalutrustningar

23 §. *Import, försäljning och saluförande.* Paragrafen motsvarar i huvudsak 10 b § 1-3 mom. telelagen. Eftersom de nationella typgodkännandena minskar hela tiden och helt upphör under de närmaste åren, ingår till skillnad från telelagen inget särskilt omnämnande av typgodkännande i stadgandet. Det allmänna telenätet definieras i 4 § 4 punkten och teleterminalutrustning i 18 punkten i samma paragraf. Stadgandet skall inte förhindra import av icke godkända teleterminalutrustningar för eget behov. Till skillnad

från 10 b § telelagen skall däremot import av sådan utrustning vara förbjuden inte enbart i försäljningssyfte utan också i annat vidareöverlåtelsesyfte. Sålunda förbjuds import av icke godkända utrustningar till exempel för att användas som affärsgåvor.

Också om import av icke godkända utrustningar för eget behov skall vara tillåten, är anslutning av utrustningen till det allmänna telenätet dock förbjuden med stöd av 16 § 1 mom. 2 punkten. Den som importerat utrustningen kunde låta godkänna den med iakttagande av förfarandet enligt lagen och sålunda få rätt att ansluta den till en anslutning i det allmänna telenätet.

Teleförvaltningscentralen skall enligt 2 mom. meddela föreskrifter om tillämpningen av paragrafen. Föreskrifter kunde meddelas bland annat om anteckningarna på teleterminalutrustningar.

24 §. *Försäljningsvillkor för teleterminalutrustningar.* Paragrafen motsvarar till innehållet 10 b § 4 mom. telelagen. Bland annat en anslutning till telenätet är en prestation som hör till televerksamheten. Med säljare avses antingen ett teleföretag som idkar handel med teleterminalutrustningar eller andra personer eller företag som idkar handel med teleterminalutrustningar och som återförsäljer prestationer som hör till televerksamheten.

25 §. *Dekodningssystem.* Paragrafen motsvarar i huvudsak 29 a § telelagen. Dekodningssystem definieras i 4 § 22 punkten. För klarhetens skull förbjuds också orättmätigt tillverkning och import samt orättmätigt saluförande av system. Dessutom förbjuds säljfrämjande av olagliga dekodningssystem, varigenom förhindras försäljning av olagliga dekodningssystem från utlandet med hjälp av finländska förmedlare.

26 §. *Standarder för televisionssignal.* De i paragrafens 1-3 punkter avsedda standarderna skall gälla sändningssystemet för televisionssändningar, bildrelationstalet samt de tekniska kraven på sändningsnäten och televisionsmottagarnas stickkontakter samt mottagarnas och andra konsumentutrustningars förmåga att ta emot skyddade signaler.

27 §. *Tillhandahållande av abonnenttelevisionstjänst.* I paragrafens 1 mom. avses med tillhandahållare av abonnenttelevisionstjänst ett företag som upprätthåller och för allmänheten tillhandahåller system med vars hjälp användaren kan ta emot avgiftsbelagda tjänster av ett företag som tillhandahåller pro-

gramtjänster. Tjänsterna sänds skyddade och de kan bara användas av sådana användare som har tillgång till dekodningssystem. Stadgandet förpliktar den som tillhandahåller abonnenttelevisionssystem att bemöta alla idkare av rundradioverksamhet som tillhandahåller abonnenttelevisionstjänster rättvist.

Det föreslagna stadgandet påverkar inte skyldigheten för idkare av kabelsändningsverksamhet att distribuera vissa rundradio-sändningar med stöd av 16 § 1 mom. (1213/92) lagen om kabelsändningsverksamhet.

Genom paragrafens 2 och 3 mom. verkställs kraven beträffande idkare av abonnenttelevisionstjänst och rundradioverksamhet enligt artikel 4 i direktivet om användande av standarder för sändning av televisionssignaler. Ministeriet meddelar vid behov föreskrifter enligt 4 mom.

8 kap. Utläggning av telekablar

28 §. *Rätt att utlägga telekabel.* Paragrafen motsvarar i huvudsak 11 § telelagen. Om rätten att utlägga telekabel eller teledning på annans mark stadgas närmast i 133 § (499/81) byggnadslagen samt i 16 § lagen om vissa grannelagsförhållanden (26/20).

Rätten skall till skillnad från vad som stadgas i telelagen tillkomma endast telenätföretag. Rätt att utlägga telekabel enligt telemarknadslagen har sålunda till exempel inte den som utövar televerksamhet för eget behov eller vars televerksamhet är ringa så som avses i 3 § 2 mom. 5 punkten.

Stadgandet behövs speciellt det på samma sätt som nu skall vara möjligt att utlägga och underhålla regionala och riksumfattande telekablar. Erhållande av rätten förutsätter att en stråkplan utarbetas och att övriga i 8 kap. stadgade förfaringsätt iakttas.

29 §. *Utarbetande av stråkplan.* Paragrafen motsvarar 12 telelagen. Såsom planer för användning av områden bör beaktas bland annat naturskyddsprogrammen enligt statsrådets principbeslut och de särskilda områden och planer som avses i naturskyddslagstiftningen. Dessutom stadgas i paragrafen om en uttrycklig skyldighet för den som utarbetar stråkplanen att beakta landskaps- och miljösynpunkterna.

Telekablar bör utläggas i första hand på de vägområden och allmänna områden som avses i paragrafen. Genom att i stråkplanen beakta de övriga planerna för användningen

av områdena försöker man komma till en så bestående placering av kablarna som möjligt. Planerna klarläggs genom förhandlingar med olika myndigheter. På detta sätt blir också skadorna och olägenheterna till följd av kabelutläggningarna så små som möjligt.

30 §. *Tillkännagivande och hörande.* Paragrafen motsvarar 13 § telelagen. Det förfarande som avses i paragrafen förutsätter att stråkplanen publiceras på kommunens anslagstavla. För att det skall säkerställas att vetskapen om stråkplanen når så många som möjligt inom dess influensområde, stadgas i 2 mom. också om ett särskilt informationsförfarande för parterna.

De myndigheter som avses i 3 mom. är bland annat Vägverket och de berörda kommunerna.

31 §. *Anmärkning.* Paragrafen motsvarar 14 § telelagen. Om anmärkning görs, skall telenätföretaget i första hand genom förhandlingar försöka nå enhällighet med den som gjort anmärkningen. Om avtal inte nås, avgörs saken av byggnadsnämnden. Om sökande av ändring i byggnadsnämndens beslut stadgas i 48 § 3 mom.

32 §. *Byggnadsrätt.* Paragrafen motsvarar 15 § telelagen. För telenätföretaget uppkommer i 1 mom. avsedd rätt på basis av stråkplanen, om anmärkning inte görs mot den inom utsatt tid. Om anmärkning görs, uppstår byggnadsrätten efter det avtal har slutits med den som framställt anmärkningen eller ett verkställbart beslut har fattats i saken efter behandlingen i byggnadsnämnden.

Till telenätföretagets rättigheter hör de åtgärder som anges i 2 mom. Om saken stadgas närmare genom förordning. Fastighetsägaren skall ges tillfälle att första hand själv sörja för de åtgärder som avses i momentet.

33 §. *Ersättningar.* Paragrafen motsvarar 16 § telelagen. De i 1 mom. avsedda områdena kunde utan ersättning användas som stråk för telenätet. Området skall dock iståndsättas efter utfört arbete.

Ågarna till och innehavarna av andra områden än de som avses i 1 mom. skall ha rätt till ersättning med stöd av 2 mom. Om ersättningen skall om möjligt i första hand avtalas mellan telenätföretaget och den som har rätt till ersättning. Om avtal inte nås, skall ett förfarande som stämmer överens med 133 § (499/81) byggnadslagen iakttas.

34 §. *Större befogenheter.* Paragrafen motsvarar 17 § telelagen. I paragrafen hänvisas till möjligheten att utnyttja det i lagen om

inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (606/77) stadgade förfarandet för förvärvande av mera omfattande rättigheter att utlägga telekabel.

9 kap. Styrning och tillsyn

35 §. *Allmän styrning, utveckling och tillsyn.* Paragrafen motsvarar 18 § telelagen. De uppgifter som avses i paragrafens 1 mom. handhas för närvarande av trafikministeriet.

Teleförvaltningscentralen inrättades genom lagen om teleförvaltningscentralen (518/88), i vilken föreslås de ändringar som följer av förslaget till telemarknadslag.

36 §. *Lösande av meningsskiljaktigheter.* Enligt paragrafens 1 mom. kan förfarande för lösande av meningsskiljaktigheter väckas både av teleföretaget och användaren.

Med stöd av 2 mom. skall teleförvaltningsmyndigheterna försöka lösa meningsskiljaktigheter genom förhandlingar mellan parterna.

Stadganden som motsvarar paragrafens 3 och 4 mom. ingår också i 41 § elmarknadslagen. Stadgandena klargör myndigheternas behörighet i de fall då den föreslagna lagens och konkurrensbegränsningslagens tillämpningsområden sammanfaller eller är parallella.

Med hjälp av 5 mom. införs i Finland kraven på medlingsförfarande i tvister enligt artikel 4.e i direktivet om tillämpning av standarder för sändning av televisionssignaler.

37 §. *Tekniska föreskrifter.* I jämförelse med 20 § telelagen slopas ministeriets behörighet att meddela tekniska föreskrifter. Föreskrifterna skall meddelas av Teleförvaltningscentralen.

38 §. *Avhjälpande av störningar.* Paragrafen motsvarar 21 a § telelagen. Förfarandet enligt paragrafen skall gälla alla de fall då ett telenät eller en teleterminalutrustning vållar störningar, oberoende av vilken utrustning störningen drabbar.

39 §. *Marknadstillsyn.* Paragrafens 1 mom. motsvarar till innehållet 16 § 1 mom. radiolagen, i vilken stadgas om kontroll av radioanläggningar.

Med stöd av 2 mom. har kontrollörerna lika omfattande rätt att få tillträde till den plats där en teleterminalutrustning är placerad som en kontrollör av radioanläggningar har enligt 16 § 2 mom. radiolagen. Kontrollören har motsvarande rätt att få tillträde

också till en sådan plats där det finns ett i 25 § avsett dekodningssystem.

Paragrafens 3 mom. motsvarar till innehållet 16 § 3 mom. radiolagen.

Enligt 4 mom. har kontrollören rätt att interimistiskt förhindra användning eller saluföring av en utrustning eller ett system. Undersökning av om utrustningen eller systemet motsvarar stadgandena och bestämmelserna kan förutsätta åtgärder som inte kan utföras på platsen. Över omhändertagande för undersökning skall ges ett intyg. Den olägenhet som åtgärden vållar utrustningens innehavare eller saluförare skall begränsas så att den är så kortvarig och ringa som möjligt. Den undersökning som behövs för att klarlägga saken skall utföras utan dröjsmål.

Tillgång till de uppgifter som avses i 5 mom. behövs ovillkorligen för kontrollörens uppgifter enligt lagen.

40 §. *Rätt till upplysningar.* Paragrafen motsvarar i huvudsak 23 § telelagen. Med stöd av det föreslagna 1 mom. har inte bara teleföretagen och deras sammanslutningar utan också andra ägare till och innehavare av telenät samt teleentreprenörer skyldighet att lämna uppgifter. Annan ägare till telenät är till exempel ett företag som utövar televerksamhet enligt 3 § 4 mom. eller en i 9 § avsedd ägare av ett telenät. I jämförelse med telelagen har ordalydelsen preciserats, vilket innebär att de uppgifter som skall lämnas begränsas till den omfattning som krävs med hänsyn till syftet med insamlingen av uppgifterna.

De uppgifter som avses i 2 mom. behövs bland annat för bestämmande av om ett teleföretag har ett betydande marknadsinflytande.

41 §. *Överföring av behörighet.* Enligt förslaget kan ministeriet överföra sin lagenliga, med den tekniska verkställigheten av den föreslagna lagen sammanhörande behörighet på Teleförvaltningscentralen på samma sätt som det redan nu enligt 20 § telelagen är möjligt att överföra behörighet att meddela tekniska föreskrifter.

10 kap. Tvångsmedel, påföljder och ändringsökande

42 §. *Tvångsmedel.* Paragrafen motsvarar 24 § telelagen. Det i 1 mom. föreslagna beslutet om åläggande och sanktion kunde fattas samtidigt eller separat.

I 2 mom. finns ett stadgande enligt allmän

praxis om betalning och uppbörd av kostnaderna.

43 §. *Förbud mot utövande av televerksamhet.* Ministeriet kunde förbjuda utövande av televerksamhet endast i de fall som anges i paragrafen. I de fall som avses i 1 punkten är det möjligt att gärningen också uppfyller rekvisiten enligt 44 § 1 mom. 2 eller 3 punkten.

Stadgandet i 2 punkten ersätter stadgandet i 7 § 1 punkten telelagen.

44 §. *Olovlig televerksamhet.* Det föreslagna stadgandet motsvarar 26 § telelagen.

45 §. *Brott mot stadgandena om televerksamhet.* Det föreslagna stadgandet motsvarar i huvudsak 26 a § telelagen. Straff stadgas också för orättmätigt säljfrämjande av dekodningssystem, vilket avses i 25 §.

46 §. *Förverkandepåföljder.* Det föreslagna stadgandet motsvarar i huvudsak 26 b § telelagen. Det föreslås att förverkandepåföljden också skall gälla dekodningssystem som avses i 25 §.

47 §. *Skadeståndsskyldighet.* Ägaren eller innehavaren till ett telenät kan i det fall som avses i 9 § vägra upplåta telenätet. På motsvarande sätt kan ett teleföretag i de fall som avses i 10 och 11 §§ vägra tillåta sammankopplande av näten eller fördröja sammankopplingen. Det företag som yrkar upplåtelse kan vållas skada på grund av detta. Med stöd av paragrafen skall telenätets ägare och teleföretaget bland annat i sådana fall ha skadeståndsskyldighet.

I paragrafen avsedd skada är i allmänhet ekonomisk skada. Skadeståndstalan väcks vid tingsrätten.

48 §. *Ändringsökande.* Paragrafen motsvarar 27 § 2-4 mom. telelagen. Med stöd av 7 § 2 mom. förvaltningsprocesslagen (586/96) överklagas en under statsrådet stående myndighets beslut hos länsrätten, om inte något annat stadgas.

11 kap. Särskilda stadganden

49 §. *Handräckning.* Det föreslagna stadgandet motsvarar 28 § telelagen.

50 §. *Tystnadsplikt.* Paragrafens 1 mom. motsvarar till innehållet 29 § 1 mom. telelagen, dock så att stadgandet om de identifieringsuppgifter som skall lämnas den som är skyldig att betala en teleräkning har överförts till det föreslagna 2 mom.

I 2 mom. avses med den som är skyldig att betala en teleräkning den fysiska eller

juridiska person som slutit abonnemangsavtalet eller motsvarande avtal och som enligt 16 § 1 mom. 1 punkten är skyldig att betala de teleräkningar som uppstår på grund av användningen av anslutningen. De identifieringsuppgifter som hör samman med bestämmande av räkningen är framför allt uppgifter om numren på de telekontakter som tagits från anslutningen, vanligtvis telefonnummer. Till exempel i telex och elpost används också bokstavskoder. Enligt förslaget skall den som är skyldig att betala räkningen ha rätt att på begäran få dylika uppgifter så att inte ens av del av dem hemlighålls. Denna rätt kan dock utnyttjas endast när det är tekniskt möjligt. Om den centralteknik som används inte tillåter att räkningen specificeras, är teleföretaget inte skyldigt att ge identifieringsuppgifter om alla telekontakter.

På motsvarande sätt skall den som är skyldig att betala teleräkningen enligt 2 mom. 2 punkten ha rätt att få räkningen också helt utan identifieringsuppgifter. Förverkligande av detta med hänsyn till användaren skäliga stadgande förutsätts också av förslaget till direktiv om behandling av personuppgifter och skydd av personlig integritet på teleområdet, särskilt i integrerade flertjänstnät (ISDN) och i digitala mobiltelenät.

Paragrafens 3 mom. motsvarar 29 § 2 mom. telelagen. Stadgandet utvidgas dock till att gälla också annat än enbart en mobilteleapparat som genom ett brott som innebär olovligt tillgrepp orättmätigt har kommit i någon annans besittning. Sålunda skall polisen få identifieringsuppgifter enligt paragrafen också om telekontakter som tagits med en mobilteleapparat som genom bedrägeri kommit i någon annans besittning. Rätten enligt paragrafen att få uppgifter skall förutsätta samtycke av innehavaren av teleanslutningen, men däremot inte av den som är skyldig att betala teleräkningen, i det fall då den sistnämnda inte samtidigt är innehavare av teleanslutningen.

I 4 mom. stadgas om överlåtande av identifieringsuppgifter i vissa undantagsfall. Teleföretaget kunde överlåta i paragrafen avsedda identifieringsuppgifter till polis- och räddningsmyndigheter som tar emot nödmeddelanden och till de kretsalarmeringscentraler och nödcentraler som de är huvudman för. Det kan vara nödvändigt att få uppgifter för vidtagande av de åtgärder som ett nödmeddelade förutsätter i det fall att den som gjort nödmeddelandet inte, till ex-

empel på grund av att kontakten brutits eller en sjukdomsattack, har förmått ge uppgifter om sin adress.

Identifieringsuppgifter som avses i 4 mom. kunde lämnas också då användaren med teleföretaget har avtalat om att identifieringsuppgifterna skall hållas hemliga, till exempel hemligt telefonnummer. Uppgifter kunde lämnas också om den stödstations placering via vilken telekontakten till den i momentet avsedda myndigheten har tagits.

Identifieringsuppgifterna skall utlämnas på det sätt som teleföretagen och de i momentet avsedda myndigheterna avtalat. Den avgift som upp bärs för överlämnande av uppgifterna utgör teleavgift. Teleföretaget skall sålunda ha rätt att av den som mottar uppgifterna få avgift för sina tekniska åtgärder som beror på överlämnande av de identifieringsuppgifter som avses i momentet.

Paragrafens 5 mom. motsvarar 29 § 3 mom. telelagen.

I paragrafens 6 mom. ingår ett stadgande om tystnadsplikt som motsvarar 24 § lagen om konkurrensbegränsningar och 49 § elmarknadslagen.

Tystnadsplikten skall gälla särskilt ministeriets och Teleförvaltningscentralens tjänstemän. Brott mot tystnadsplikten skall straffas enligt 45 § 2 mom.

51 §. *Åtgärder med anledning av att televerksamhet upphör.* Paragrafens motsvarar till innehållet 30 § telelagen. Teleföretagets tillhandahållande av tjänster kan upphöra av den orsaken att teleföretaget mister sin rätt att utöva televerksamhet eller till exempel till följd av konkurs. Tillhandahållandet av tjänster till användaren kan upphöra också annars. Lagen hindrar inte ett teleföretag att stänga ett teletjänstföretags anslutningar och upphöra att förmedla kontakter till det, om det sistnämnda till exempel försummar att betala näthyrona. Genom förslaget skall säkerställas att användarens tjänster inte i dessa situationer upphör. Det teleföretag som ministeriet ålägger att upplåta en i 1 mom. avsedd anslutning är det teleföretag i vars telenät teletjänstföretaget har tillhandahållit tjänster. Användaren skall alltid ha rätt att välja också ett annat teleföretag än ett som avses i ministeriets beslut.

Det teleföretag som åläggs att ge anslutningar enligt 51 § skall ha rätt att uppbära avgift för upplåtande av anslutningarna på samma sätt som av andra användare.

Paragrafens 2 mom. behövs för att minis-

teriet skall få behövlig tid för att meddela sina föreskrifter innan tillhandahållandet av tjänster upphör.

52 §. *Arbete som kan skada telekablar.* Det föreslagna stadgandet motsvarar 31 § telelagen. Kabelskador kan vålla kännbara ekonomiska skador direkt och indirekt. I paragrafen avsedda arbeten är olika slags jordbyggnadsarbeten, såsom grävnings-, jordflyttning-, terrasserings-, sprängnings-, schaktnings- och pålningsarbeten.

53 §. *Närmare stadganden.* Det föreslagna stadgandet motsvarar 32 § telelagen.

12 kap. **Ikraftträdande och övergångsstadganden**

54 §. *Ikraftträdande.* Lagen föreslås träda i kraft ungefär fyra månader efter det den antagits. Stadganden som upphävs. Målet är att den skall vara i kraft den 1 juni 1997.

Genom lagen upphävs telelagen (183/87) jämte ändringar.

55 §. *Övergångsstadgande angående gällande koncessioner.* De ansökningar och anmälningar som avses i 1 mom. skall göras inom ungefär en månad efter ikraftträdandet. Genom stadgandet säkerställs att teleföretagens verksamhet kan fortgå utan störningar oberoende av lagens ikraftträdande.

När nya koncessioner beviljas skall också tillämpas stadgandet meddelande om meddelande om att koncessioner står att söka, till den del det är frågan om televerksamhet som det sökande företaget inte ännu utövar. Koncessioner som efter den föreslagna ändringen endast skall gälla radioteleverksamhet, skall inte längre beviljas allmänt utan att all televerksamhet specificeras. Till den del för någon televerksamhet inte ännu alls har reserverats frekvenser, kunde behandlingen av ansökningarna uppskjutas eller också kunde de avslås med stöd av 7 § 3 mom. 3 punkten.

Om koncession inte beviljas på en ansökan som gjorts i tid, skall sökanden ha rätt till ersättning enligt 3 mom.

1.2. **Lagen om teleförvaltningen**

1 §. Stadgandet om teleförvaltningscentralens uppgifter kompletteras med en hänvisning till postlagen (907/93). I stället för trafikministeriet nämns som behörig myndighet vederbörande ministerium.

2 §. I paragrafens 1 punkt görs en ändring till följd av den föreslagna telemarknadslagen och i 3 punkten nämns som behörig myndighet vederbörande ministerium.

3 §. I stället för trafikministeriet nämns som behörig myndighet vederbörande ministerium och i stället för till telelagen hänvisas till den föreslagna telemarknadslagen.

2. **Närmare stadganden och föreskrifter**

I den förordning som skall utfärdas med stöd av 53 § i den föreslagna telemarknadslagen skall stadgas bland annat om de tidsfrister som stadgas i 55 § och meddelas närmare stadganden om utläggning av telekablar.

Ministeriet meddelar med stöd av 3 § 2 mom. 4 och 5 punkten telemarknadslagen föreskrifter som delvis ersätter tidigare beslut om ringa televerksamhet och föreskrifter enligt paragrafens 3 mom. Tillämpningsområdet för 3 och 9 kap. i den sistnämnda lagen skall hållas så begränsat som möjligt.

Det skall tills vidare inte vara nödvändigt att meddela ett ministeriebeslut enligt 5 § 4 mom. i den föreslagna telemarknadslagen, men det blir aktuellt när konkurrensen ökar. Det beslut som meddelas med stöd av paragrafen skall också kunna upphävas genom beslut av ministeriet. Föreskrifterna enligt paragrafens 5 mom. skall meddelas enligt de principer som anges i lagförslaget allmänna motivering och den detaljerade motiveringen. Dessa föreskrifter skall vara i kraft en viss tid och justeras med regelbundna intervaller och vid behov också annars på det sätt marknadsutvecklingen påkallar.

De anvisningar och föreskrifter som skall meddelas med stöd av 8 § 4 mom. i den föreslagna telemarknadslagen skall ersätta de gällande, motsvarande föreskrifterna. Genom det beslut som avses i 1 mom. skall bland annat bestämmas vilka omständigheter som skall tas i betraktande när det skäligen behov som avses i 2 mom. 4 punkten bedöms. Ministeriet bestämmer också förfarandet i det fall att teleföretagen inte kan avtala om villkoren för upplåtelsen.

Tillhandahållandet av det minimisortiment av tjänster som förutsätts av den EG-lagstiftning som nämns i 8 § 4 mom. i den föreslagna telemarknadslagen kunde bestämmas åligga endast de teleföretag som har ett betydande marknadsinflytande, om inte något

annat följer av 4 mom.

Med stöd av 9 § 4 mom. och 19 § 2 mom. i den föreslagna telemarknadslagen skall meddelas föreskrifter bland annat om vad som avses med objektivitet, när samma telenät används för tillhandahållande av olika typer av teletjänster.

De föreskrifter som ministeriet meddelar med stöd av 11 § 1 mom. ersätter de gällande föreskrifterna om samtrafik. De föreskrifter som avses i 2 mom. meddelas i den omfattning som EU-lagstiftningen förutsätter.

Det gällande beslutet av trafikministeriet om leveransvillkoren för teleanslutningar skall ersättas av ett beslut som meddelas enligt 15 § 2 mom. telemarknadslagen.

Föreskrifter som meddelas med stöd av 17 § 2 mom. i den föreslagna telemarknadslagen skall föreskrifter meddelas endast i undantagsfall. Föreskrifterna enligt 2 punkten ersätter motsvarande gällande föreskrifter.

Föreskrifter om teleföretagens inbördes avgifter med stöd av 18 § 4 mom. i den föreslagna telemarknadslagen skall meddelas endast när parterna inte sinsemellan kan avtala om avgifterna eller när EG-lagstiftningen förutsätter det. De ersätter motsvarande gällande föreskrifter.

Med stöd av 20 § 2 mom. i den föreslagna telemarknadslagen kan det bestämmas att ett teleföretags verksamhet skall särredovisas, om det har ett betydande marknadsinflytande. Enligt 22 § och 27 § 4 mom. i förslaget skall föreskrifter och anvisningar meddelas endast vid behov.

Föreskrifter enligt 41 § i den föreslagna telemarknadslagen skall meddelas vid behov.

De föreskrifter som Teleförvaltningscentralen meddelar med stöd av 23 § 2 mom. och 37 § telemarknadslagen skall ersätta motsvarande gällande föreskrifter.

Föreskrifter enligt 26 § i den föreslagna telemarknadslagen som meddelas med stöd av 37 §, skall innehålla de tekniska bestämmelser som förutsätts av Europaparlamentets och rådets direktiv om tillämpning av standarder för sändning av televisionssignaler.

3. Ikraftträdande

Med hjälp av telemarknadslagens övergångsstadganden skall det ses till att teleföretagens verksamhet kan fortsätta ostört un-

der en övergångsfas till den del teleföretagens verksamhet blir beroende av anmälan i stället för koncession.

Det föreslås att lagarna skall träda i kraft ungefär fyra månader efter det de har givits. Målet är att de skall vara i kraft den 1 juni 1997.

4. Lagstiftningsordning

I propositionen har beaktats det som framförts i grundlagsutskottets utlåtanden om regeringens proposition med förslag till elmarknadslag (RP 138/1994 rd), lag om ändring av telelagen (RP 180/95), lag om placeringsföretag och till den hörande lagstiftning (RP 7/1996 rd), lag om ändring av lagstiftningen om kreditinstitut (RP 38/1996 rd) och lagstiftning om en sammanslutning av andelsbanker (RP 47/1996 rd).

Med stöd av den föreslagna telemarknadslagens 9 § kommer skyldigheten att upplåta telenät att utvidgas till att gälla också andra ägare och innehavare av telenät än teleföretag för vilka en sådan skyldighet stadgas i 10 a § telelagen. Skyldigheten som utsträcks också till andra ägare och innehavare av telenät skall dock vara begränsad endast till det fall då telenätets ägare eller innehavare över huvud tillåter att nätet används för tillhandahållande av teletjänster. Telenätets ägare eller innehavare blir således inte skyldig att utrusta sitt nät eller göra investeringar i det för att försätta det i ett sådant skick att i det kan tillhandahållas tjänster enligt paragrafen. Förslaget hindrar inte ägaren eller innehavaren till ett telenät att utnyttja sitt telenät antingen för eget behov eller genom att upplåta det till någon annan mot ersättning. Enligt den föreslagna telemarknadslagens 19 § skall ägaren eller innehavaren till ett telenät ha rätt att för upplåtelsen uppbära en skälig och rättvis avgift. Stadgandet tryggar också för telenätets ägare en och innehavare skälig avkastning på det placerade kapitalet.

Ett statsförfattningsrättsligt beaktansvärt stadgande är också den föreslagna telemarknadslagens 50 § 2 mom. där det stadgas om rätt för den som är skyldig att betala en teleäkning att få en specificerad räkning.

Användaren är inte skyldig att tillåta att andra använder hans anslutning för vars kostnader han svarar med stöd av 16 § 1 mom. i den föreslagna telemarknadslagen. På motsvarande sätt har ingen rätt att anta

att han kan använda någon annans egendom, i detta fall telefonanslutning, utan att avtala om villkoren för användningen med innehavaren av teleanslutningen. Av denna orsak är det oskäligt att förutsätta att den användare som är skyldig att betala teleräkningen skulle tvingas tillåta att någon annan person som med eller utan tillstånd använder anslutningen får hemlighålla identifieringsuppgifterna för telekontakten.

Av ovannämnda orsaker bör det anses att rätten för den användare som är skyldig att betala teleavgiften att få en detaljerad utredning om grunderna för bestämmandet av teleräkningen bör ställas framom den rätt att hemlighålla identifieringsuppgifterna som tillkommer någon annan som använder anslutningen.

Beaktansvärt är att den gällande lagstiftningen inte ställer något hinder för att använda en teleutrustning eller annan utrustning som kopplas till teleutrustningen för att komplett registrera de telekontakter som tas från anslutningen. Varje användare kan skaffa och använda sådana anordningar utan att någon kan hindra det. Sådana används i stor omfattning bland annat i företagens telefon-

växlar, vars standardegenskaper ofta omfattar en funktion som registrerar identifieringsuppgifterna. Enligt 29 § 1 mom. telelagen har en teleinrättning däremot inte rätt att utlämna kompletta identifieringsuppgifter till den som är skyldig att betala teleräkningen. Med tanke på användarens dataskydd bör dessa situationer dock anses helt likvärdiga.

Med beaktande av grundlagsutskottets utlåtandepraxis har den rätt att meddela författningar som föreslås i förslaget till telemarknadslag i den mån det är möjligt bundits till materiella förutsättningar som begränsar behörigheten. Nivåer som ligger under ministeriet ges enbart behörighet att meddela författningar som gäller den tekniska verkställigheten, när det är fråga om ingrepp i enskild rättslig ställning.

På ovan angivna grunder kan lagarna stiftas i den ordning som stadgas för vanliga lagar. Regeringen anser det dock vara att rekommendera att grundlagsutskottets utlåtande inhämtas i saken.

På grund av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Telemarknadslag

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 kap.
Allmänna stadganden

1 §
Lagens syfte

Syftet med denna lag är att främja effektiviteten på telemarknaden i Finland så att de tillbudsstående möjligheterna till telekommunikation

- 1) överensstämmer med användarnas rimliga behov av telekommunikation,
- 2) konkurrerar sinsemellan,
- 3) är tekniskt utvecklade,
- 4) håller god kvalitet,
- 5) är driftsäkra och trygga, samt
- 6) har förmånliga priser.

2 §
Lagens medel

För att lagens syfte skall kunna nås skall konkurrensen mellan telenäten och teletjänsterna främjas skapas sådana utbundsprinciper som tryggar den allmänna tillgången på telenät och teletjänster enligt 1 §.

Det åligger statsrådet att genom sin förvaltningsverksamhet sörja för att telenät och teletjänster är tillgängliga för användarna på skäligena villkor i hela landet.

3 §
Tillämpningsområde

I televerksamhet skall iaktas det som denna lag stadgar. I fråga om radioanläggningar som utgör en del av ett telenät gäller dessutom vad som stadgas särskilt om dem.

Denna lag gäller inte

- 1) televerksamhet för eget behov,
- 2) användning av radioanläggningar för rundradiosändningsverksamhet eller för annan än allmän televerksamhet,
- 3) återförsäljning av telenät och teletjänster,

4) televerksamhet som hänförs till huvudsakligen till annan telekommunikation är förmedling av samtal, i den omfattning som ministeriet bestämmer särskilt, eller

5) televerksamhet som är av ringa betydelse med tanke på tillämpningen av lagen, enligt vad ministeriet bestämmer särskilt.

Utän hinder av 2 mom. skall på verksamhet som avses nämnda moment tillämpas 3 och 9 kap. i den omfattning som ministeriet bestämmer särskilt.

Om nät som skall anslutas som en del av det allmänna telenätet eller till en anslutning i det gäller dessutom 12—14 §§.

Vid import, försäljning, saluförande, innehav, användning och främjande av försäljning av teleterminalutrustningar och vissa andra utrustningar och system skall dessutom 7 kap. iaktas.

4 §
Definitioner

I denna lag avses med

1) *televerksamhet* byggande och upprätthållande av telenät samt styrning av telekommunikation i dem,

2) *allmän televerksamhet* televerksamhet i vilken prestationer som hör till televerksamhet tillhandahålls för allmän användning,

3) *telenät* överföringssystem som gör det möjligt att överföra meddelanden mellan bestämda anslutningspunkter via ledning, via radio, optiskt eller på något annat elektromagnetiskt sätt,

4) *allmänt telenät* telenät som helt eller delvis används för tillhandahållande av allmänna teletjänster,

5) *telenättjänst* tjänst i vilken telenät erbjuds för tillhandahållande av teletjänster,

6) *teletjänst* tjänst vars tillhandahållande helt eller delvis består av överföring av meddelanden eller routing i telenätet,

7) *allmän teletjänst* teletjänst i vilken användarkretsen inte är begränsad på förhand,

8) *telekommunikation* verksamhet som användarna utövar för att sända och ta emot meddelanden mellan teleterminalutrustningar i telenätet,

9) *anslutning* det gränssnitt i telenätet där användaren kommer in i det allmänna telenätet och i vilken bestäms de tekniska gränssnittsspecifikationerna (anslutningspunkt), och i tillämpliga delar det rättsliga förhållandet mellan teleföretaget och användaren,

10) *användare* en fysisk eller juridisk person som med ett teleföretag har slutit avtal om en anslutning eller användning av tele-tjänster, och i tillämpliga delar en fysisk eller juridisk person, inklusive ett teleföretag, som använder tjänster som personen skaffar för utövande av televerksamhet,

11) *teleföretag* en juridisk person som för allmänt bruk tillhandahåller prestationer som den juridiska personen själv producerar och som hör till televerksamheten,

12) *telenätföretag* ett teleföretag som tillhandahåller telenättjänster,

13) *teletjänstföretag* ett teleföretag som med hjälp av de teleutrustningar det besitter tillhandahåller teletjänster och som har rättslig och faktisk möjlighet att tillhandahålla anslutningar för sina tjänster samt stänga en anslutning eller annars hindra access till dessa tjänster,

14) *väsentliga krav* orsaker som överensstämmer med allmänt intresse och som inte är ekonomiska och på grund av vilka access till allmänna telenät och allmänna teletjänster kan begränsas, såsom nätfunktionernas säkerhet, upprätthållande av fungerande nät, garanterade av samverkan mellan tjänster och dataskydd,

15) *betydande marknadsinflytande* ett teleföretags ställning på telemarknaden, om teleföretaget med beaktande av bland annat omfattningen av dess affärsverksamhet och dess marknadsandel på det relevanta geografiska området, dess möjlighet att behärska användarnas access till telenäten, dess till buds stående ekonomiska resurser och dess erfarenhet av tillhandahållande av tjänsterna i fråga, på ett betydande sätt kan påverka verksamhetsbetingelserna på marknaden,

16) *sammankoppling* fysisk och logisk sammankoppling av teleföretagens funktioner för att säkerställa att användarna kan utöva telekommunikation och nå ett annat teleföretags tjänster,

17) *återförsäljning* vidareförsäljning av telenättjänster och teletjänster, som sådana

eller som en del av en annan tjänst, vilka skaffats från ett teleföretag,

18) *teleterminalutrustning* utrustning som för sändning, bearbetning eller mottagande av information är avsedd att via ledning, per radio, optiskt eller på något annat elektromagnetiskt sätt vara antingen direkt kopplad till en anslutning i det allmänna telenätet eller att direkt eller indirekt kopplad till en anslutning i det allmänna telenätet fungera i samband med det allmänna telenätet,

19) *fast förbindelse* en telenättjänst i vilken utan abonnentstyrd uppkoppling tillhandahålls klar överföringskapacitet mellan anslutningspunkter i telenätet,

20) *abonnentförbindelse* den del av telenätet som finns mellan anslutningen och den närmast den belägna teleutrustning med hjälp av vilken meddelanden kan styras,

21) *teleavgift* avgift som bestäms för en prestation som hör till televerksamheten,

22) *dekodningssystem* en utrustning, en del av utrustning eller ett annat system vars ändamål är att koppla bort skyddet för ett i telenätet förmedlat meddelande som skyddas med hjälp av ett särskilt tekniskt system, samt med

23) *ministeriet* det behöriga ministerium som avses i reglementet för statsrådet (1522/95).

2 kap.

Utövande av televerksamhet

5 §

Teleföretag

Ett teleföretag skall innan allmän televerksamhet inleds göra en anmälan enligt 6 §, om inte något annat följer av 2—4 mom.

Tillhandahållande av telenättjänster i allmänna mobiltelenät är beroende av koncession enligt 7 §.

Televerksamhet uteslutande för sändning eller distribution av program till allmänheten förutsätter inte anmälan eller koncession enligt denna lag.

Ministeriet skall befria televerksamhet från anmälningsskyldighet enligt 1 mom., om anmälningsskyldighet för sådan televerksamhet inte längre behövs för att lagens syften enligt 1 § skall kunna nås.

Ministeriet bestämmer enligt Europeiska gemenskapernas rättsakter vilka teleföretag som har ett betydande marknadsinflytande.

6 §

Televerksamhetsanmälan

Televerksamhetsanmälan skall göras till ministeriet. I anmälan skall framläggas de uppgifter som ministeriet bestämmer.

7 §

Koncession

Ministeriet beviljar koncession. I ansökan om koncession skall framläggas de uppgifter som ministeriet bestämmer.

Innan koncessionen beviljas skall ministeriet offentligt meddela om möjligheten att ansöka om koncession.

Koncession skall beviljas, om det är uppenbart att

1) sökanden har tillräckliga ekonomiska resurser för att sörja för telenätföretagets skyldigheter,

2) sökanden iakttar stadgandena och bestämmelserna om televerksamhet, samt

3) det finns radiofrekvenser för utövande av den verksamhet som ansökan gäller.

Om koncession på grund av knapp tillgång på radiofrekvenser endast kan beviljas en del av sökandena, skall koncession beviljas de sökande vars verksamhet bäst främjar lagens syften enligt 1 §.

Koncession beviljas för en bestämd tid på högst 20 år.

I koncessionen bestäms teleföretagets verksamhetsområde. Till koncessionen kan fogas villkor enligt de väsentliga kraven.

8 §

Teleföretagets skyldigheter

Ett teletjänstföretag skall tillhandahålla teletjänster och ett telenätföretag telenättjänster för användarna så som stadgas i denna lag.

Utöver vad som stadgas i 1 mom. skall teleföretaget

1) för sin del sörja för att det för användarna står till buds möjligheter till telekommunikation enligt 1 §,

2) sörja för sammankoppling av sina telenät och teletjänster med andra telenät och teletjänster enligt vad 3 kap. stadgar,

3) säkerställa att dess uppgifter kan skötas så störningsfritt som möjligt också under un-

dantagsförhållanden genom att delta i beredningsplanering inom televerksamheten och på förhand bereda den verksamhet som skall utövas under undantagsförhållanden samt genom andra åtgärder,

4) till andra teleföretag på deras begäran hyra ut en ledig del av sådana kabelkanaler som byggts för utövande av allmän televerksamhet och lediga antennplatser på radiomaster som hör till det allmänna telenätet, om byggande av parallella kabelkanaler eller radiomaster inte är ändamålsenligt av miljövärdsskäl eller orsaker som sammanhänger med planläggning eller regionplanering och om kabelkanalerna och antennplatserna inte behövs för teleföretagets egna användares nuvarande och rimliga framtida behov,

5) tillhandahålla telenät och teletjänster som förutsätts i Europeiska gemenskapernas rättsakter, så som därom föreskrivs särskilt,

6) sörja för debiteringen av teletjänster på behörigt sätt så som ministeriet föreskriver med stöd av 15 § 2 mom., samt

7) särredovisa sin verksamhet så som 6 kap. stadgar.

Om de uppgifter som följer av 2 mom. 3 punkten förutsätter åtgärder som klart avviker från televerksamhet som skall anses vara sedvanlig och som medför väsentliga merkostnader, kan dessa kostnader ersättas av statens medel, om inte den som beställer åtgärden betalar de kostnader som vållas teleföretaget. Den myndighet som svarar för teleavlyssning och teleövervakning skall för åtgärder, programvara och utrustning som avses i 2 mom. 4 punkten betala avgifter som ministeriet har fastställt och som baserar sig på teleföretagets kostnader.

Ministeriet skall

1) meddela anvisningar om tillämpning av 2 mom. 3 punkten och närmare föreskrifter om tillämpning av 2 mom. 4 punkten, samt

2) fastställa med iakttagande av Europeiska gemenskapernas rättsakter de föreskrifter som avses i 2 mom. 5 punkten.

Ministeriet kan bestämma att de med stöd av 4 mom. 2 punkten för teleföretagens bestämda skyldigheterna gäller endast företag som har ett betydande marknadsinflytande, och att minst ett teleföretag i landet utan hinder av detta har sådana skyldigheter. När inte ett enda teleföretag har ett betydande marknadsinflytande, skall sådana skyldigheter bestämmas att gälla ett eller flera teleföretag vilkas marknadsinflytande är större än andras.

9 §

Upplåtande av telenät i vissa fall

En sådan ägare eller innehavare till ett telenät som tillåter att hans nät används för tillhandahållande av teletjänster, är skyldig att upplåta en ledig del av telenätet för att användas av varje teletjänstföretag.

Den i 1 mom. stadgade skyldigheten gäller inte ett nät som hör till telenätägarens fastighet och som han äger.

Vid upplåtelse av telenät skall gentemot alla teletjänstföretag iaktas rättvisa villkor med beaktande av vad 5 kap. stadgar om teleavgifter.

Ministeriet meddelar vid behov föreskrifter om vilka omständigheter som skall beaktas när objektiviteten enligt 3 mom. bedöms.

3 kap.

Sammankoppling av telenät och teletjänster

10 §

Sammankopplingskyldighet

Telenätföretagens telenät som motsvarar de väsentliga kraven skall sammankopplas, om inte något annat följer av de föreskrifter som meddelas med stöd av 11 §. Sammankopplingen genomförs på den punkt i telenätet som anvisas av det teleföretag som begär sammankoppling, om inte ministeriet bestämmer något annat.

Telenäten skall enligt de tekniska möjligheterna sammankopplas så som denna lag stadgar så snart som möjligt efter det att yrkandet på sammankoppling har framställts.

Ett teleföretag är skyldigt att förhandla om sammankoppling av ett annat teleföretags telenät och teletjänster med sina telenät och teletjänster. Ett teleföretag som har ett betydande marknadsinflytande skall godkänna alla rimliga krav som gäller sammankoppling, om inte något annat följer av de föreskrifter som meddelas med stöd av 11 §.

Ett teletjänstföretag är inte skyldigt att tillhandahålla sina teletjänster i alla telenätföretags telenät. Ministeriet bestämmer i vilken omfattning denna paragraf annars skall tillämpas på sammankoppling av teletjänster.

Om de avgifter som följer av sammankopplingen stadgas i 18 §. Om teleföretagen inte kan komma överens om sådana andra villkor för sammankopplingen som gäller

televerksamheten, avgör ministeriet saken med iakttagande av vad 36 § stadgar om avgörande av meningsskiljaktigheter.

11 §

Föreskrifter om sammankoppling

Ministeriet meddelar med iakttagande av Europeiska gemenskapernas rättsakter närmare föreskrifter om sammankopplingen. Föreskrifterna skall främja lagens syften enligt 1 §.

Utän hinder av vad som annanstans stadgas om hemlighållande, kan ministeriet bestämma att avtal om sammankoppling är offentliga och att skyldigheterna helt eller delvis endast gäller teleföretag som har ett betydande marknadsinflytande.

12 §

Teleentreprenad

Ett telenät som ansluts till det allmänna telenätet som en del av det eller till en anslutning till nätet skall uppfylla de tekniska krav som med stöd av 37 § ställs på telenätet.

Den person eller det företag (*teleentreprenör*) som svarar för byggnads- eller underhållsarbete på det i 1 mom. angivna telenätet skall ha auktorisering. Teleförvaltningscentralen beslutar om villkoren för auktorisering och förfarandet. Ett telenät får anslutas till det allmänna telenätet endast av en auktoriserad teleentreprenör eller ett auktoriserat telenätföretag. Små byggnads- och underhållsarbeten kräver dock inte auktorisering enligt vad Teleförvaltningscentralen bestämmer.

13 §

Telenätägarens skyldigheter

En ägare till ett telenät skall

1) sörja för att hans i 12 § 1 mom. avsedda nät motsvarar de tekniska föreskrifter som avses i paragrafen, samt

2) förvara och uppdatera nätplaner och andra handlingar så som bestäms med stöd av 37 §.

14 §

Bortkoppling av telenät från det allmänna telenätet

Ett teleföretag har rätt att koppla bort ett

telenät från det allmänna telenätet och stänga anslutningspunkter till nätet som har tilldelats med hjälp av det, om

1) telenätet vållar fara eller störning för den allmänna televerksamheten, eller

2) telenätet trots uppmaning av Teleförvaltningscentralen inte försätts i det skick som motsvarar de föreskrifter som meddelas med stöd av 37 §.

Om teleföretagets rätt att stänga en anslutning eller avbryta leverans av teletjänster gäller dessutom 16 § 2 mom.

4 kap.

Användarens rättigheter och skyldigheter

15 §

Användarens rättigheter

Var och en har rätt att

1) av teleföretagen få anslutningar till de allmänna telenäten på de punkter i nätet de önskar, om inte ministeriet i något enskilt fall bestämmer något annat på grund av att anslutningen är tekniskt oändamålsenlig på den önskade punkten i telenätet, leder till att dataskyddet äventyras eller annars är oskälig från teleföretagets synpunkt, och användarens telekommunikationsbehov kan tillgodoses också annars på ett tekniskt och ekonomiskt ändamålsenligt sätt,

2) av telenätföretagen inom gränserna för det allmänna telenätets förmedlingskapacitet hyra abonnentförbindelser och fasta förbindelser mellan punkter som han anvisar i telenätet, om inte ministeriet i de fall som avses i 1 punkten bestämmer något annat, och använda dem för telekommunikation eller för tillhandahållande av teletjänster för att användas vidare,

3) använda riksomfattande teletjänster som tillhandahålls genom de allmänna telenätens förmedling,

4) till anslutningspunkterna koppla enligt 7 kap godkända, funktionsdugliga teleterminalutrustningar,

5) få enligt 50 § 2 mom. specificerad räkning för teleavgifterna, samt

6) tillhandahålla de tjänster han skaffar av teleföretaget vidare för andra användare.

Ministeriet fastställer de allmänna grunderna för leveransvillkoren för teletjänsterna, och i dem meddelas närmare bestämmelser om vad som skall beaktas för trygghet av användarens rättigheter.

16 §

Användarens skyldigheter

Användaren skall

1) betala de avgifter för anslutningen, användningen av telenätet och teletjänsten som teleföretaget debiterat för sin egen eller ett annat teleföretags räkning,

2) se till att till den anslutning han besitter inte ansluts andra terminalutrustningar än enligt 7 kap. godkända, funktionsdugliga terminalutrustningar, samt

3) iakttä avtal som han slutit med teleföretaget om leverans av telenät eller teletjänst och som stämmer överens med de med stöd av 15 § 2 mom. meddelade allmänna grunderna för leveransvillkor.

Teleföretaget har rätt att stänga anslutningen eller avbryta leveransen av teletjänster, om användaren inte iakttar det som stadgas i 1 mom. och trots uppmaning inte rättar sitt förfarande inom en skälig bestämd tid.

5 kap.

Teleavgifter

17 §

Avgifter som uppbärs hos användaren

Teleföretagen bestämmer sina teleavgifter. Ministeriet meddelar vid behov föreskrifter om de allmänna grunderna för teleavgifterna, om beräkning av kostnaderna, offentlighet för avgifterna och specificering, om

1) lagens syften enligt 1 § har äventyrats till följd av den prissättning som tillämpas av ett teleföretag som har ett betydande marknadsinflytande eller teleavgifternas allmänna utveckling, eller

2) Europeiska gemenskapernas rättsakter förutsätter att vissa teleavgifter regleras.

18 §

Teleföretagens inbördes avgifter

Teleföretagens avtalar sinsemellan om teleavgifter som uppbärs för

1) sammankoppling av telenät och teletjänster enligt 3 kap.,

2) hyrande av kabelkanaler och antennplatser enligt 8 § 2 mom. 5 punkten, eller

3) andra prestationer mellan teleföretag. Ett teleföretag kan av ett annat teleföretag kräva förhandsbetalning eller säkerhet för betalning av en avgift som avses i 1 mom.

De i 1 och 2 mom. avsedda avgifterna mellan teleföretagen skall vara rättvisa och rimliga med hänsyn till kostnaderna för framställande av prestationen, om

1) avgiften för abonnentförbindelse som med stöd av 15 § 1 mom. 2 punkten hyrts ut åt annat teleföretag uppbärs av ett teleföretag med betydande marknadsinflytande, som också verkar som teletjänstföretag i sitt telenät

2) fri prissättning som tillämpas av ett teleföretag som har ett betydande marknadsinflytande kunde leda till att lagens syften enligt 1 § inte nås, eller

3) Europeiska gemenskapernas lagstiftning förutsätter att vissa teleavgifter regleras på detta sätt.

Ministeriet beslutar vid behov om de allmänna grunderna för teleavgifter som avses i denna paragraf, om beräkning av kostnaderna, offentlighet för avgifterna samt specificering. Den avgift som bestäms enligt föreskrifterna skall täcka kostnaderna för framställande av prestationen samt dessutom ge en skälig avkastning på det placerade kapitalet. Föreskrifterna skall främja syftena enligt 1 §. Ministeriet kan bestämma att skyldigheterna helt eller delvis skall gälla endast teleföretag som har ett betydande marknadsinflytande.

19 §

Avgift för upplåtelse av telenät

Den avgift som uppbärs för upplåtelse av telenätägarens eller innehavarens telenät enligt 9 § skall vara skälig och objektiv med hänsyn till alla teleföretag.

Ministeriet bestämmer vid behov vilka omständigheter som skall beaktas när den i 1 mom. avsedda skäligheten och objektiviteten bedöms. Avgiften enligt föreskrifterna skall täcka kostnaderna för framställande av prestationen samt dessutom ge en skälig avkastning på det placerade kapitalet.

6 kap.

Särredovisning av verksamhet

20 §

Särredovisad verksamhet

Teleföretaget skall särredovisa den affärsverksamhet som omfattar tillhandahållande av telenättjänster och teletjänster skilt från

varandra och från sin övriga affärsverksamhet.

Ministeriet kan bestämma att

1) telenätens och teletjänsternas olika delfunktioner särredovisas, när teleföretaget har ett betydande marknadsinflytande inom flera än ett av de telenät eller en av de teletjänster som det tillhandahåller, och att

2) 1 mom. inte tillämpas på ett teleföretag vars televerksamhet har ringa betydelse.

21 §

Bokslut

Med särredovisning avses i denna lag att för de särredovisade funktionerna per räkenskapsperiod skall uppgöras resultaträkning och för telenätverksamheten dessutom balansräkning. Resultaträkningen och balansräkningen, som skall kunna härledas ur företagets bokföring, skall i tillämpliga delar göras upp enligt bokföringslagen (655/73).

Om ett telenätföretag med betydande marknadsinflytande i sitt telenät också verkar som teletjänstföretag, skall företaget i resultaträkningen för teletjänstverksamheten införa hyran för abonnentförbindelser som tagits i eget bruk på samma grunder som företaget med stöd av 18 § 3 mom. 1 punkten utkräver avgifter för teletjänster av konkurrerande teletjänstföretag

22 §

Närmare föreskrifter

Ministeriet meddelar vid behov närmare föreskrifter och anvisningar om hur särredovisningen genomförs, om uppgörande av resultaträkningarna och balansräkningarna samt om publicering av uppgifterna. Teleföretagen skall på begäran av ministeriet tillställa det sitt bokslut samt, i fråga om de särredovisade funktionerna, resultaträkningarna och balansräkningarna jämte tilläggsuppgifter.

7 kap.

Teleterminalutrustningar

23 §

Import, försäljning och saluförande

Teleterminalutrustning som är avsedd att anslutas till det allmänna telenätet får inte importeras i försäljnings- eller vidareöverlä-

telsesyfte eller saluföras, säljas eller annars överlåtas förrän det har säkerställts att den uppfyller de krav som ställs med stöd av 37 §.

Teleförvaltningscentralen meddelar närmare föreskrifter om tillämpningen av denna paragraf.

24 §

Försäljningsvillkor för teleterminalutrustningar

En teleterminalutrustnings försäljningspris får inte vara beroende av om köparen av teleterminalutrustningens säljare också skaffar prestationer som hör till televerksamheten.

25 §

Dekodningssystem

Det är förbjudet att orättmätigt inneha, använda, tillverka, importera eller främja försäljningen av dekodningssystem.

Teleförvaltningscentralen kan bevilja tillstånd till användning av ett system som avses i 1 mom.

26 §

Standarder för televisionssignal

Teleförvaltningscentralen meddelar med stöd av 37 § enligt Europeiska gemenskapernas rättsakter tekniska föreskrifter om

1) standarder som gäller televisionssignaler och sändning av sådana,

2) televisionsmottagares och andra för mottagning av televisionssignaler avsedda konsumentutrustningars tekniska egenskaper, samt om

3) abonnenttelevisionssystemens tekniska egenskaper.

27 §

Tillhandahållande av abonnenttelevisionstjänst

Den som för allmänheten tillhandahåller abonnenttelevisionstjänster skall på objektiva, rättvisa och skäliga villkor tillhandahålla sådana tekniska tjänster för alla idkare av rundradioverksamhet att de användare, som i sitt bruk har en dekodningsutrustning som

tillhandahållaren besitter, kan ta emot digitala rundradiosändningar från idkare av rundradioverksamhet.

Det företag som tillhandahåller abonnenttelevisionstjänst skall ha separat bokföring över denna verksamhet.

Den som idkar rundradioverksamhet skall över sina skyddade sändningar publicera en prislista av vilken framgår om dekodningsutrustningen ingår i avtalet om mottagande av sändningar.

Ministeriet meddelar vid behov närmare föreskrifter om vad som skall beaktas vid separat bokföring.

8 kap.

Utläggning av telekablar

28 §

Rätt att utlägga telekabel

Om rätt att lägga ut telekablar på annans mark för ett samhälles eller en fastighets behov stadgas särskilt. Vidare kan rätt att lägga ut telekablar grundas i en stråkplan som ett telenätföretag utarbetar för dragande av telekablar, så som stadgas i detta kapitel.

29 §

Utarbetande av stråkplan

I en stråkplan som nämns i 28 § skall gällande planläggning och i mån av möjlighet också övriga planer för användningen av områdena beaktas. När planen utarbetas skall landskaps- och miljösynpunkterna beaktas. Telekablarna skall om möjligt utläggas med användande av de vägområden som avses i lagen om allmänna vägar (243/54) och de allmänna områden som avses fastighetsbildningslagen (554/95). Planen skall utarbetas så att utläggningen och underhållet av telekablarna inte vållar men eller skada som kan undvikas till rimliga kostnader.

30 §

Tillkännagivande och hörande

Telenätföretaget skall i kommunen tillkännage stråkplanen med iakttagande av lagen om offentliga kungörelser (34/25).

Meddelande om stråkplanen skall av telenätföretaget dessutom publiceras i en tidning med allmän spridning på orten och delges de berörda fastighetsägarna samt andra vilkas

rätt eller fördel berörs av planen, i den mån deras adresser är kända. I meddelandet skall nämnas vilka fastigheter som berörs av planen.

Om stråkplanen skall också inhämtas utlåtande av berörda myndigheter.

31 §

Anmärkning

En fastighetsägare och annan vars rätt eller fördel berörs av planen får framställa anmärkning hos kommunens byggnadsnämnd inom 30 dagar från det planen offentliggjordes enligt 30 § 1 mom. I anslaget och meddelandet enligt 30 § 2 mom. skall nämnas denna rätt till anmärkning och anges den dag då anmärkning senast skall framställas.

Har anmärkning framställts och kan telenätföretaget och den som framställt anmärkningen inte komma överens om eventuella åtgärder med anledning av denna, skall byggnadsnämnden avgöra meningsskiljaktigheten om utläggningen.

Byggnadsnämnden kan i sitt beslut bestämma att beslutet skall följas innan det har vunnit laga kraft. Har besvär anförts över beslutet, kan besvärmyndigheten dock förbjuda verkställigheten av beslutet till besvaren har avgjorts.

32 §

Byggnadsrätt

Ett telenätföretag har rätt att med stöd av en stråkplan som är verkställbar enligt 31 § inleda byggnadsarbeten för utläggning av nödvändiga telekablar längs telekabelstråket samt därtill hörande anordningar, smärre konstruktioner och stolpar.

Längs det planenliga stråket kan då fällas träd och andra växter som måste röjas undan för byggandet och underhållet samt byggnader och konstruktioner förses med nödvändiga utrustningar. Telenätföretaget skall sätta området i skick efter arbetet.

Vid arbete som avses i 1 mom. och vid underhåll av där nämnd utrustning samt vid terrängundersökningar i samband med planeringen av ett stråk har telenätföretagets anställda rätt att röra sig på enskilt område och att placera ut behövliga märken i terrängen.

33 §

Ersättningar

Ett telenätföretag har rätt att utan ersättning använda i 29 § nämnda vägområden och allmänna områden som stråk för telekablar. Telenätföretaget skall sätta området i skick efter arbetet.

I fråga om andra områden än de som nämns i 1 mom. har fastighetens ägare och innehavare rätt till full ersättning för men och skada som vållats av åtgärder som avses i 32 §. Ersättningsyrkandet skall framställas hos telenätföretaget inom ett år efter det metnet eller skadan uppkom.

Nås inte avtal om ersättningen, avgörs frågan om rätt till ersättning och ersättningens storlek enligt lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/77) vid en förrättning om vilken ansöks hos lantmäteribrån.

34 §

Större befogenheter

Om det för dragande och underhåll av telekablar behövs större befogenheter med avseende på annans egendom än vad 15 § stadgar, skall lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter iaktas.

9 kap.

Styrning och tillsyn

35 §

Allmän styrning, utveckling och tillsyn

Den allmänna styrningen och utvecklingen av televerksamheten ankommer på ministeriet.

Teleförvaltningscentralen har till uppgift att övervaka att denna lag och med stöd av den utfärdade stadganden och bestämmelser iaktas.

36 §

Lösande av meningsskiljaktigheter

Den som anser att ett teleföretag handlar i strid med denna lag eller stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den, kan föra saken till ministeriet eller Teleförvaltningscentralen för prövning.

Ministeriet och Teleförvaltningscentralen skall enligt lagens i 1 § nämnda syften främ-

ja teleföretagens serviceverksamhet och inbördes samarbete samt i första hand försöka lösa meningsskiljaktigheter genom förhandlingar mellan parterna. Vid behov skall den som gjort sig skyldig till ett fel eller en försummelse åläggas att rätta sitt förfarande.

Om ett ärende som ministeriet eller Teleförvaltningscentralen behandlar gäller ett förfarande som kan strida mot stadgandena om konkurrensbegränsningar i lagen om konkurrensbegränsningar, kan ministeriet och Teleförvaltningscentralen till den del ärendet gäller konkurrensbegränsningar överföra det för att behandlas enligt lagen om konkurrensbegränsningar.

När telemarknadens konkurrensbegränsningar och deras skadliga verkningar bedöms, skall också denna lag och de stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den beaktas.

Vad som i denna paragraf stadgas om teleföretag, gäller i tillämpliga delar också idkare av abonnemangstelevisionstjänst och rundradioverksamhet i de fall som avse i 26 och 27 §§.

37 §

Tekniska föreskrifter

Teleförvaltningscentralen fastställer de tekniska föreskrifterna för telenät, teleterminalutrustningar och andra teleutrustningar.

38 §

Avhjälpan av störningar

Om ett telenät eller en teleterminalutrustning elektroniskt eller elektromagnetiskt stör ett annat telenät, en teleterminalutrustning, en radioanläggning eller en elanläggning, trots att det nät eller den utrustning eller anläggning som orsakar störning eller störs motsvarar stadgandena och bestämmelserna om emission av störningar och störningstolerans, skall Teleförvaltningscentralen för parterna lägga fram ett förslag till avstörningsåtgärder eller åtgärder som begränsar verkningarna av störningen.

Om parterna inte kan komma överens om vilka åtgärder som behövs för avstörningen eller begränsning av störningen, avgörs saken av Teleförvaltningscentralen.

39 §

Marknadstillsyn

Av Teleförvaltningscentralen förordnade

kontrollörer övervakar importen, saluförandet och främjandet av försäljningen av teleterminalutrustningar och dekodningssystem.

En kontrollör, som framlägger utredning om Teleförvaltningscentralens förordnande enligt 1 mom., har rätt att för tillsynen få tillträde till den plats där teleterminalutrustningen eller dekodningssystemet finns.

Kontrollören har också rätt att få tillträde till en plats där det på sannolika skäl misstänks att en i 2 mom. avsedd utrustning finns. Kontroll och tillsyn får dock inte företas i en bostad, om det inte finns någon särskild orsak till misstanke.

Om det på sannolika skäl misstänks stadgandena om import eller saluförande av teleterminalutrustningar eller 25 § har överträtts, har kontrollören rätt att ta utrustningen för undersökning och förbjuda att utrustningen eller systemet saluförs eller överläts vidare under den tid undersökningen varar. Undersökningen skall företas utan dröjsmål. Till den fråna vilken utrustningen eller systemet har tagits för undersökning skall utfärdas ett intyg av vilket framgår omfattningen av den egendom som tagits för undersökning och orsaken till detta.

På begäran av kontrollören skall den som saluför teleterminalutrustningar lämna kontrollören uppgifter om utrustningarnas och systemens tekniska konstruktion, överlåtelse av sådana. Dessutom skall den som saluför teleterminalutrustningar lämna uppgifter om säkerställande av att de motsvarar kraven.

40 §

Rätt till upplysningar

Utan hinder av vad annanstans stadgas om hemlighållande, har ministeriet och Teleförvaltningscentralen rätt att för utförande av de uppgifter som stadgas i detta kapitel av teleföretag, deras sammanslutningar, ägare och innehavare av telenät samt teleentreprenörer få behövliga uppgifter om uppgiftslämnarnas ekonomi samt om deras verksamhet som lyder under denna lag.

Ministeriet kan ålägga ett teleföretag att anmäla sådana avtal som gäller förvärv av rörelse, köp av aktiemajoritet eller förvärv av beslutanderätt som gäller en annan näringsidkares verksamhet och som är nödvändiga vid bedömningen av om teleföretaget har ett betydande marknadsinflytande.

41 §

Överföring av behörighet

Ministeriet kan överföra sådana uppgifter enligt denna lag som hör samman med den tekniska verkställigheten av lagen till Teleförvaltningscentralen inom de gränser som ministeriet bestämmer.

10 kap.

Tvångsmedel, påföljder och ändringssökande

42 §

Tvångsmedel

Om någon bryter mot denna lag eller stadganden eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den, kan ministeriet eller Teleförvaltningscentralen ålägga honom att rätta sitt fel eller sin försummelse. Beslutet kan förstärkas genom föreläggande av vite eller äventyret att verksamheten avbryts helt eller delvis eller att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad.

Kostnaderna för en åtgärd som vidtagits på den försumliges bekostnad betalas av statens medel och upp bärs hos den försumlige i den ordning som stadgas i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/61).

43 §

Förbud mot utövande av televerksamhet

Ministeriet kan förbjuda ett teleföretag att utöva televerksamhet och återkalla ett tele-nätföretags koncession helt eller delvis, om

1) teleföretaget inte iakttar stadgandena eller bestämmelserna om televerksamhet, och inte trots uppmaning inom en skälig utsatt tid rättar sitt förfarande, eller om

2) teleföretaget med beaktande av den utövade verksamhetens omfattning och art inte uppfyller de villkor för beviljande av koncession som anges i 7 § 3 mom.

44 §

Olovlig av televerksamhet

Den som utövar televerksamhet

1) utan sådan koncession som krävs enligt

denna lag eller utan att göra televerksamhetsanmälan enligt denna lag eller i strid med ett förbud som meddelats med stöd av 43 §,

2) i strid med denna lag eller stadganden eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den, eller

3) i strid med koncessionsvillkoren, skall, om inte strängare straff för gärningen stadgas i någon annan lag, för *utövande av televerksamhet utan tillstånd* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

45 §

Brott mot stadgandena om televerksamhet

Den som uppsåtligen

1) i strid med 15 § 1 mom. 4 punkten ansluter teleterminalutrustning till det allmänna telenätet,

2) bryter mot stadgandena i 23 § om import, försäljning och saluförande av teleterminalutrustning,

3) utför arbete som nämns i 12 § 2 mom. utan auktorisering enligt lagrummet,

4) försummar de skyldigheter som 13 § stadgar för ägare av telenät, eller

5) i strid med 25 § innehar, tillverkar, använder, importerar eller saluför dekodningssystem eller främjar försäljningen av sådana, skall, om inte strängare straff för gärningen stadgas i någon annan lag, för *brott mot stadgandena om televerksamhet* dömas till böter.

Till straff för brott mot den i 50 § stadgade tystnadsplikten döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen är straffbar enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller stängare straff för den stadgas i någon annan lag.

46 §

Förverkandepåföljder

På den ekonomiska fördel som ett brott som nämns i 44 och 45 §§ har berett gärningsmannen eller någon annan till vars fördel han handlat och på föremål som använts för att begå brottet tillämpas strafflagen. Teletrustning eller dekodningssystem som har varit föremål för ett brott som nämns i 45 § 1, 2 och 5 punkten skall förklaras förverkade, om inte omständigheterna är synnerligen förmildrande.

47 §
Skadeståndsskyldighet

Ett teleföretag som genom ett förfarande som strider mot de föreskrifter som med stöd av 10 eller 11 § har meddelats om sammankopplingskyldighet har vållat något annat teleföretag skada, är skyldigt att ersätta skadan.

Vad 1 mom. stadgar tillämpas också på skada som ett telenäts ägare eller innehavare vållar ett teleföretag genom ett förfarande som strider mot 9 §.

48 §
Ändringssökande

Ministeriets och Teleförvaltningscentralens beslut får ändring sökas enligt förvaltningsprocesslagen (586/96). Ministeriet och Teleförvaltningscentralen kan i sitt beslut bestämma att beslutet skall iakttas innan det har vunnit laga kraft. Besvärmyndigheten kan dock förbjuda verkställighet av beslutet tills besvären har avgjorts.

I ett beslut om föreläggande av vite som ministeriet eller Teleförvaltningscentralen har meddelat med stöd av 42 § får ändring inte sökas genom särskilda besvär.

Ändring i ett beslut som en kommunal byggnadsnämnd har fattat med stöd av 31 § 2 mom. får sökas så som byggnadslagen (370/58) stadgar om sökande av ändring i byggnadsnämndens beslut.

11 kap.

Särskilda stadganden

49 §
Handräckning

Teleförvaltningscentralen har rätt att få handräckning av polisen, tullmyndigheterna och gränsbevakningsväsendet för verkställighet av denna lag och de stadganden och bestämmelser som meddelats med stöd av den. Dessutom övervakar tullverket vid sidan av Teleförvaltningscentralen att stadgandena och bestämmelserna om import av teleterminalutrustningar iakttas.

50 §
Tystnadsplikt

Den som är eller har varit anställd hos ett teleföretag eller en teleentreprenör får inte olovligen röja vad han i sitt uppdrag fått veta om innehållet i en sådan uppgift som förmedlats i televerksamheten. Tystnadsplikten gäller också de telekommunicerande parternas identitet och uppgifter som gör det möjligt att identifiera parterna.

Utän hinder av 1 mom. har den som är skyldig att betala teleräkningen rätt att

1) på begäran få alla identifieringsuppgifter som hör samman med bestämmandet av räkningen, inberäknat fullständiga uppgifter om numren för de teleanslutningar som använts av parterna i telekommunikationen eller andra kännetecken, när det är tekniskt möjligt att lämna dem, samt

2) få räkningen så att i den inte lämnas identifieringsuppgifter som avses i 1 punkten.

Polisen har utan hinder av 1 mom. rätt att med samtycke av innehavaren av teleanslutningen få

1) sådana identifieringsuppgifter för telekontakter som tagits till teleanslutningen vilka behövs för utredning av ett brott som avses i 24 kap. 3 a § strafflagen, samt

2) identifieringsuppgifter för meddelanden som sänts från en mobilteleutrustning som orättmätigt kommit i någon annans besittning till den del det behövs för utredning av ett brott.

Utän hinder av 1 mom. och vad användaren har avtalat med teleföretaget om hemlighållande av identifieringsuppgifterna för hans teleanslutning, har teleföretaget rätt att till polisen och räddningsmyndigheter och andra myndigheter som tar emot nödmeddelanden lämna identifieringsuppgifter om den anslutning från vilken ett nödmeddelande har kommit. Som identifieringsuppgifter kan utöver anslutningsnumret lämnas uppgift om installeringsadressen för anslutningen och dess innehavare samt uppgift om den stödstations läge via vilken ett nödmeddelande som lämnats med en mobilteleutrustning har styrts till det allmänna telenätet.

Om en myndighets rätt att i andra fall vid förundersökning av ett brott få identifieringsuppgifter om ett i televerksamhet förmedlat meddelande stadgas i tvångsmedelslagen (450/87).

Den som vid utförande av uppgifter som

avses i denna lag eller i stadganden eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den har fått vetskap om en affärs- eller yrkeshemlighet, får inte röja den för utomstående eller använda den till egen nytta.

51 §

Åtgärder med anledning av att televerksamhet upphör

Om ett teleföretags koncession återkallas, eller om teleföretaget annars upphör med sin verksamhet eller om dess tillhandahållande av tjänster annars upphör, skall ministeriet besluta om de åtgärder som skall vidtas för att upprätthålla televerksamheten och om vilket teleföretag som är skyldigt att överlåta en anslutning till användare för vilka tillhandahållandet av tjänster har upphört.

Ett telenätföretag får inte stänga en anslutning som det överlåtit till ett annat teleföretag eller förhindra användningen av en fast förbindelse till följd av betalningsdröjsmål eller avtalsbrott, förrän ministeriet har underrättats om den planerade åtgärden. Meddelandet skall ges senast en vecka före åtgärden.

Om avtal inte nås om överföring av ett telenät till ett annat teleföretag, kan statsrådet besluta om överföring mot ersättning. I fråga om grunderna för ersättningen skall iaktas vad lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter stadgar om inlösningserättning.

52 §

Arbete som kan skada telekablar

Innan ett arbete som kan skada telekablar inleds skall den som utför arbetet för att undvika skador ta reda på var eventuella telekablar på området är utlagda. Telenätföretagen skall utan avgift lämna upplysningar om var telekablar finns.

53 §

Närmare stadganden

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning.

12 kap.

Ikraftträdande och övergångsstadganden

54 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 199 .

Genom denna lag upphävs telelagen av den 20 februari 1987 (183/87) jämte ändringar.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

55 §

Övergångsstadgande angående gällande koncessioner

Ett teleföretag som har en gällande koncession och som vill fortsätta med sådan verksamhet enligt denna lag som är beroende av koncession eller anmälan, skall beroende på verksamhetens art göra en i 6 § avsedd anmälan eller ansöka om koncession enligt 7 § senast den bestämda dag som stadgas i förordning. Ett teleföretag som inom utsatt tid gjort televerksamhetsanmälan eller ansökt om koncession får fortsätta med att utöva televerksamhet på samma villkor och med samma begränsningar som enligt den tidigare koncessionen, tills koncession enligt denna lag har beviljats eller televerksamhetsanmälan inkommit till ministeriet.

När koncessioner som avses i 1 mom. behandlas, tillämpas inte vad 7 § 2 mom. stadgar om meddelande om att koncessioner står att söka, till den del det är fråga om koncession för televerksamhet som det ansökande teleföretaget redan utövar.

Om koncession enligt denna lag inte beviljas, har den som när denna lag träder i kraft har utövat televerksamhet med stöd av koncession rätt att av staten få full ersättning för den skada som orsakas av att telenätet inte längre kan användas för televerksamhet eller annars på ett sätt som medför skälig nytta.

2.

Lag**om ändring av lagen om teleförvaltningen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 1—3 §§ lagen den 10 juni 1988 om teleförvaltningen (518/88), av dessa lagrum 2 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 4 december 1992 (1214/92), som följer:

1 §

För teknisk övervakning och kontroll av tele- och radioverksamheten samt tillsynen över postverksamheten, för tillståndsförvaltningen i samband därmed och för övriga förvaltningsuppgifter i tele- och radio- och postverksamheten finns Teleförvaltningscentralen, som verkar inom vederbörande ministeriums förvaltningsområde.

(307/87) samt de med stöd av dem utfärdade stadgandena, bestämmelserna och tillståndsvillkoren blir iakttagna,

2) dra försorg om den tekniska kontrollen av tele- och radioanläggningar och tillsynen över användningen av dem samt

3) sköta andra uppgifter som ankommer på centralen enligt andra stadganden eller vederbörande ministeriums föreskrifter.

2 §

Teleförvaltningscentralen har till uppgift att

1) dra försorg om tillsynen över att telemarknadslagen (/), postlagen (907/93), lagen angående radioanläggningar (8/27), radiolagen (517/88) och kabelsändningslagen

3 §

Vederbörande ministerium kan i enskilda fall förbehålla sig rätt att avgöra ett ärende som enligt telemarknadslagen, lagen angående radioanläggningar eller radiolagen skall avgöras av Teleförvaltningscentralen.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Helsingfors den 4 oktober 1996

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister *Anneli Taina*

Lag

om ändring av lagen om teleförvaltningen

I enlighet med riksdagens beslut ändras 1—3 §§ lagen den 10 juni 1988 om teleförvaltningen (518/88), av dessa lagrum 2 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 4 december 1992 (1214/92), som följer:

Gällande lydelse

1 §

För teknisk övervakning och kontroll av tele- och radioverksamheten, för tillståndsförvaltningen i samband därmed och för övriga förvaltningsuppgifter i tele- och radioverksamheten finns Teleförvaltningscentralen, som är underställd trafikministeriet.

2 §

Teleförvaltningscentralen har till uppgift att

1) dra försorg om tillsynen över att telelagen (183/87), lagen angående radioanläggningar (8/27), radiolagen (517/88) och kabelsändningslagen (307/87) samt de med stöd av dem utfärdade stadgandena, bestämmelserna och tillståndsvillkoren blir iakttagna,

2) dra försorg om den tekniska kontrollen av tele- och radioanläggningar och tillsynen över användningen av dem samt

3) sköta andra uppgifter som ankommer på centralen enligt andra stadganden eller trafikministeriets föreskrifter.

3 §

Trafikministeriet kan i enskilda fall förbehålla sig rätt att avgöra ett ärende som enligt telelagen, lagen angående radioanläggningar eller radiolagen skall avgöras av Teleförvaltningscentralen.

Förslagen lydelse

1 §

För teknisk övervakning och kontroll av tele- och radioverksamheten *samt tillsynen över postverksamheten*, för tillståndsförvaltningen i samband därmed och för övriga förvaltningsuppgifter i tele- och *radio- och postverksamheten* finns Teleförvaltningscentralen, inom verkar *inom vederbörande ministeriums förvaltningsområde*.

2 §

Teleförvaltningscentralen har till uppgift att

1) dra försorg om tillsynen över att *telemarknadslagen* (/), *postlagen* (907/93), lagen angående radioanläggningar (8/27), radiolagen (517/88) och kabelsändningslagen (307/87) samt de med stöd av dem utfärdade stadgandena, bestämmelserna och tillståndsvillkoren blir iakttagna,

2) dra försorg om den tekniska kontrollen av tele- och radioanläggningar och tillsynen över användningen av dem samt

3) sköta andra uppgifter som ankommer på centralen enligt andra stadganden eller *vederbörande ministeriums* föreskrifter.

3 §

Vederbörande ministerium kan i enskilda fall förbehålla sig rätt att avgöra ett ärende som enligt *telemarknadslagen*, lagen angående radioanläggningar eller radiolagen skall avgöras av Teleförvaltningscentralen.

Denna lag träder i kraft den

199 .

